

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
Tumov drevored 6
5220 Tolmin
05 381 15 26

knjiznica@kcktolmin.si

LETNO POROČILO O DELU

Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin za leto 2023

Tolmin, februar 2024

1	PREDSTAVITEV ZAVODA	4
1.1	PODATKI O ZAVODU.....	4
1.2	DEJAVNOST ZAVODA	5
1.3	ZAKONSKE PODLAGE.....	5
1.4	FINANCIRANJE ZAVODA	6
2	DOLGOROČNI CILJI	7
3	LETNI CILJI	8
4	OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV	12
4.1	KNJIŽNIČNO GRADIVO.....	12
4.1.1	Knjižnična zbirka.....	12
4.1.2	Nakup gradiva.....	12
4.1.2	Darovi	14
4.1.3	Odpisano gradivo.....	14
4.2	IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	15
4.2.1	Izposoja.....	15
4.2.2	Prevzem gradiva 24/7 v paketnikih	16
4.2.3	Medknjižnična izposoja.....	16
4.3	ČLANI IN UPORABNIKI.....	16
4.3.1	Obisk.....	17
4.3.2	Aktivni člani	17
4.3.3	Prebivalci in starostna struktura članov	18
4.3.4	Novi člani	19
4.3.5	Spletne storitve knjižnice.....	19
4.4	OSTALE DEJAVNOSTI	21
4.4.1	Dejavnosti za vseživljenjsko učenje in informacijsko opismenjevanje.....	21
4.4.2	Bibliopedagoško delo in spodbujanje bralne kulture za otroke in mlade.....	22
4.4.3	Medgeneracijsko spodbujanje branja	27
4.4.4	Spodbujanje bralne kulture za odrasle.....	27
4.4.5	Dogodki in prireditve.....	30
4.4.6	Domoznanska dejavnost	34
4.4.7	Oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami (ranljive skupine)	35
4.4.8	Strokovna pomoč in sodelovanje.....	37
4.4.9	Drugo	37
4.4.10	Promocija knjižnice in dejavnosti.....	39
4.5	KNJIŽNICA BOVEC	39
4.6	KNJIŽNICA KOBARID	40

4.7	POTUJOČA KNJIŽNICA.....	41
4.8	DOSTAVNA KNJIŽNICA	42
4.9	RAZNO	43
4.10	ODPRTOST	44
5	NASTANEK MOREBITNIH NEDOPUSTNIH IN NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC 44	
6	OCENA ZASTAVLJENIH CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIMI LETI	44
7	OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA.....	45
8	OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA ...	45
9	POJASNILA NEDOSEŽENIH CILJEV	45
10	OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA	46
11	ANALIZA KADROVANJA.....	46
12	INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE.....	49
 II RAČUNOVODSKO POROČILO		
1	POJASNILA K BILANCI STANJA.....	51
2	POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV	53
3	POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA	55
4	POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	55
5	POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV	55
6	POJASNILA K UGOTOVLJENEMU POSLOVNEMU IZIDU – PRESEŽKU PRIHODKOV NAD ODHODKI ZA LETO 2023	55
7	POROČILO O PORABI SREDSTEV AMORTIZACIJE	56
8	POROČILO O PORABI SREDSTEV ZA INVESTICIJE V LETU 2023	56
8a	PODATKI O INVESTICIJSKIH VLAGANJIH MINISTRSTVA ZA KULTURO	56
9	POROČILO O POPISU TER POROČILO O USKLAJEVANJU PO 37. ČLENU ZAKONA O RAČUNOVODSTVU	57
	ZAKLJUČEK.....	58

I POSLOVNO POROČILO

1 PREDSTAVITEV ZAVODA

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je javni zavod, ki so ga občine Tolmin, Kobarid in Bovec ustanovile leta 1999. Knjižnica opravlja knjižnično dejavnost kot javno službo na območju treh občin ustanoviteljic v naslednjih organizacijskih enotah:

- Knjižnica Tolmin: Tumov drevored 6, 5220 Tolmin,
- Knjižnica Bovec: Ledina 6, 5230 Bovec,
- Knjižnica Kobarid: Gregorčičeva 20, 5222 Kobarid,
- Potujoča knjižnica: Tumov drevored 6, 5220 Tolmin.

1.1 PODATKI O ZAVODU

Naziv:	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
Naslov:	Tumov drevored 6, 5220 Tolmin
Matična številka:	5052980
Št. proračunskega uporabnika:	37451
Šifra dejavnosti:	92.511
Davčna številka:	94679479
Številka transakcijskega računa:	01328-6030374586 pri UJP Nova Gorica
Vpis v sodni register:	1-56-00 pri Okrožnem sodišču v Novi Gorici
Telefon:	05 38 11 526
Elektronski naslov:	knjiznica@kcktolmin.si

Organa upravljanja:

1. Direktorica

Ime in priimek:	Jerneja Berginc
Izobrazba:	Univerzitetna diplomirana bibliotekarka
Imenovanje:	1. 10. 2020
Mandat:	5 let
Omejitev:	Zastopa brez omejitev

2. Svet knjižnice

Konstituiranje:	23. 12. 2019
Mandat:	5 let
Predsednica:	Mag. Janja Barić
Člani:	- predstavniki občin ustanoviteljic: Marica Klinkon (Občina Tolmin), Darjo Volarič (Občina Kobarid) in Marija Zorč (Občina Bovec) - predstavniki uporabnikov: mag. Janja Barić, Vlado Trost (Občine Tolmin) in Erika Tuta (Občine Kobarid) - predstavniki zaposlenih: Peter Pavletič, Marijana Vajngerl, Alenka Mahajnc

1.2 DEJAVNOST ZAVODA

V letu 2023 je Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin izvajala knjižnično dejavnost kot javno službo na območju občin Tolmin, Kobarid in Bovec v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (UL RS 87/2001 in 92/2015) in Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin (UL RS, št. 38/22).

V skladu z 2. členom Zakona o knjižničarstvu knjižnična dejavnost zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo,
- dejavnost knjižničnega informacijskega servisa za izmenjavo podatkov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu.

Kot splošna knjižnica v skladu s 16. členom Zakona o knjižničarstvu:

- sodelujemo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiramo, obdelujemo, varujemo in posredujemo domoznansko gradivo,
- zagotavljamo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziramo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziramo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziramo kulturne prireditve, ki so povezane z dejavnostjo knjižnice.

1.3 ZAKONSKE PODLAGE

Poslovanje knjižnice med drugim urejajo:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin,
- Zakon o knjižničarstvu,
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo,
- Zakon o zavodih,
- Zakon o javnih financah,
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju,
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji in aneksi,
- Zakon o javnih uslužbencih,
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu,
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic,
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe,
- Pravilnik o razvidu knjižnic,
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic,
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028),

- interni akti knjižnice in
- druga aktualna zakonodaja.

1.4 FINANCIRANJE ZAVODA

Knjižnica sredstva za izvajanje dejavnosti lahko pridobiva:

- a. iz javnih virov za opravljanje javne službe:
 - iz sredstev državnega proračuna;
 - iz sredstev proračunov občin ustanoviteljic;
 - iz drugih virov v skladu z zakonom in drugimi predpisi;
- b. iz nejavnih virov za opravljanje javne službe:
 - z zaračunavanjem storitev v skladu s predpisi;
- c. iz dejavnosti na trgu, ki niso javna služba:
 - s prodajo blaga in storitev na trgu;
 - z donacijami, darili in iz drugih zakonitih virov, na način in pod pogoji, določenimi z zakonom;
 - iz sredstev drugih uporabnikov;
 - iz sredstev, pridobljenih na projektnih razpisih.

Tudi v letu 2023 so sredstva za delovanje knjižnice v svojih proračunih zagotovile občine ustanoviteljice, manjši del sredstev so predstavljali lastni prihodki knjižnice. Del sredstev za nakup gradiva in nakup IKT je na podlagi prijave knjižnice na namenske razpise zagotovilo Ministrstvo za kulturo.

Sredstva iz proračunov ustanoviteljic

Skladno z zakonodajo je posamezna občina ustanoviteljica zagotavljala sredstva za delovanje organizacijske enote v svoji občini (stroški dela, materialni stroški, investicije in investicijsko vzdrževanje, prireditve in projekti ter nakup gradiva) ter sredstva za skupne stroške (stroški dela in materialni stroški skupnih služb ter delovanje Potujoče knjižnice). Delež financiranja skupnih stroškov posamezne občine je skladno z zakonodajo določen glede na število prebivalcev.

Občine so v letu 2023 zagotavljale sredstva za delovanje knjižnice na podlagi sprejetih proračunov in Pogodbe o financiranju knjižnične dejavnosti v obliki mesečnih dotacij oz. na podlagi zahtevkov. Knjižnica je prejela sredstva porabila skladno z zastavljenim letnim načrtom dela (podrobneje v finančnem poročilu).

Sredstva iz državnega proračuna

Knjižnica je na neposrednem javnem pozivu Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa gradiva v letu 2023 pridobila 25.268 € sredstev iz državnega proračuna za nakup kakovostne strokovne in leposlovne literature za odrasle in mladino ter elektronskih in zvočnih knjig, kar je 461 € več kot v letu 2022. Vsa pridobljena sredstva je knjižnica porabila skladno z uskladišenim zapisnikom in o porabi sredstev ter vsebini nakupa poročala ministrstvu (Končno poročilo z dne 25. 1. 2024).

Na razpisu Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa IKT je knjižnica glede na postavljene kriterije (med drugim je kriterij aktualno stanje opremljenosti knjižnic z IKT glede na število prebivalcev) pridobila 710 €, ki jih je skladno z razpisom porabila za nakup računalnika v Knjižnici Tolmin. Ostale enote niso zadostile kriterijem.

Lastni prihodki knjižnice

Knjižnica je v letu 2023 lastne prihodke pridobila iz:

- nejavnih virov za opravljanje javne službe (članarine, zamudnine, opomini, tiskanje, skeniranje, medknjižnična izposoja¹).
- iz drugih virov (tisk nalepk za gradivo in bibliografski zapisi za druge institucije, drugo).

V letu 2023 smo iz teh virov pridobili 31.882 € v Knjižnici Tolmin, 8.266,80 € v Knjižnici Kobarid, 8.050,70 € v Knjižnici Bovec in 1.906,72 € na Potujoči knjižnici; skupaj 50.106,22 € lastnih sredstev, kar je 8.055,98 € več kot v predhodnem letu in 9.336,22 € več, kot smo načrtovali.

Pridobljena sredstva je knjižnica namenila:

- predvsem za materialne stroške,
- prireditve in dejavnosti ter
- vzdrževanje.

Sredstva v višini 2.723,73 € (1.095,92 € več od načrtovanega), ki smo jih pridobili s plačili za izgubljeno in odpisano gradivo (v skladu s 15. členom Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva), smo namenili za nakup novega gradiva.

V sklopu projekta Od knjige do filma je kinogledališče prispevalo štiri brezplačne vstopnice v nagradni igri. Za knjižne nagrade pri različnih bralnih akcijah in dejavnostih je več založb knjižnici podarilo knjižno gradivo v skupni vrednosti 1.018,54 €.

2 DOLGOROČNI CILJI

Strateški načrt knjižnice za obdobje 2021-2025² temelji na strategijah razvoja na nacionalnem in lokalnem nivoju (npr. Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018-2028), Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019-2030, ...). Knjižnica pri svojem delovanju zasleduje tudi cilje Strategije razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027.

Z zastavljenimi strateškimi cilji in izvajanjem aktivnosti za njihovo doseganje knjižnica izvaja raznolike knjižnične vloge v lokalnem okolju ter pri svojem delovanju sledi razvoju knjižnične dejavnosti, kadrov in IKT. Knjižnica izhaja iz svoje osnovne dejavnosti ter obstoječih aktivnosti, ki jih skuša nadgrajevati, in se pri tem smiselno povezuje z različnimi deležniki v lokalnem in širšem okolju s ciljem doseganja najširše javnosti in različnih starostnih skupin.

Strateške usmeritve

1. na področju knjižnične zbirke:

- zagotavljanje širokega in kakovostnega izbora raznolikih vrst knjižničnega gradiva za vse starostne skupine uporabnikov,
- vzdrževanje aktualnosti knjižnične zbirke,
- povečanje njene uporabe.

2. na področju uporabnikov in storitev:

- spodbujati bralno pismenost in bralno kulturo za otroke in mladino, odrasle ter starejše,

¹ Vrste in cene storitev, ki jih je knjižnica zaračunavala uporabnikom v skladu s predpisi, so bile določene s Cenikom storitev knjižnice za leto 2023, h kateremu je Svet knjižnice dal soglasje na svoji 12. redni seji dne 20. 12. 2022 in so ga z letnim načrtom dela potrdile vse tri ustanoviteljice.

² Dosegljiv na

https://www.kcktolmin.si/wpcontent/uploads/2014/09/Strateski_nacrt_KCK_Tolmin_2021_2025.pdf

- slediti razvoju IKT na različnih področjih in krepi vlogo knjižnice kot informacijske ustanove,
- izvajanje dejavnosti, ki krepijo socialno vlogo knjižnice v lokalnem okolju (druženje, medgeneracijsko povezovanje, večja vključenost starejših...)
- odzivanje na potrebe uporabnikov in lokalne skupnosti
- približati lokalno kulturno dediščino širšemu krogu uporabnikov,
- sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki na lokalnem in regionalnem nivoju.

3. na področju prostorov, opreme in vozil:

- prizadevanje za ustrezne (prostorske) pogoje za izvajanje knjižnične dejavnosti,
- vzdrževanje stavbe in prostorov vseh enot knjižnice,
- prizadevanje za ustrezno in zadostno računalniško, tehnično in varovalno opremo za izvajanje knjižnične dejavnosti in informacijsko opismenjevanje uporabnikov,
- skrb za racionalizacijo delovnih postopkov

4. na področju informacijske varnosti in e-poslovanja:

- skrb za informacijsko varnost na različnih področjih delovanja knjižnice.

5. na področju kadrov:

- permanentno izobraževanje in usposabljanje kadra s področja knjižničarske in sorodnih strok,
- spodbujanje zaposlenih pri razvijanju novih znanj in spretnosti,
- spodbujanje koncepta učeče se organizacije in prenosa znanj,
- zaposlovanje perspektivnega kadra s specifičnim znanjem.

Strateški načrt knjižnice za obdobje 2021-2025 vsebuje 13 ciljev in 30 ukrepov za njihovo realizacijo:

Cilj 1. Aktualna, urejena in učinkovita knjižnična zbirka

Cilj 2. Povečanje uporabe knjižnične zbirke

Cilj 3. Povečanje števila uporabnikov knjižnice

Cilj 4. Optimizacija dostopnosti lokalno pomembnega gradiva

Cilj 5. Dediščinska pismenost

Cilj 6. Povečanje uporabe e-storitev in informacijsko ter računalniško opismenjevanje

Cilj 7. Vzdrževanje in prenova prostorov in opreme

Cilj 8. Nadaljevanje aktivnosti za začetek rekonstrukcije in dozidave Knjižnice Tolmin

Cilj 9. Pridobitev novega vozila za Potujočo knjižnico

Cilj 10. Skrb za informacijsko varnost

Cilj 11. Strokovno usposobljeni in odzivni zaposleni

Cilj 12. Razširitev $\frac{3}{4}$ zaposlitve systemskega administratorja na polno zaposlitev

Cilj 13. Razširitev $\frac{1}{2}$ zaposlitve bibliotekarja na polno zaposlitev za potrebe domoznanske dejavnosti

3 LETNI CILJI

Knjižnica je v letu 2023 delovala v skladu s strateškimi usmeritvami in z izvajanjem različnih dejavnosti na strokovnem in poslovnem področju zasledovala zastavljene cilje ter jih v veliki meri tudi dosegla:

Cilj 1. Ukrep 1 Načrtovanje in izvajanje aktivnosti upravljanja knjižnične zbirke
 Cilj 2. Ukrep 2 Izvajanje obstoječih in priprava novih dejavnosti za promocijo gradiva in branja
 Cilj 3. Ukrep 5 Usmerjena promocija storitev knjižnice za posamezne ciljne skupine
 Cilj 3. Ukrep 6 Izvedba javnomnenjske ankete
 Cilj 4. Ukrep 8 Katalogizacija domoznanskih vsebin
 Cilj 4. Ukrep 10 Digitalizacija
 Cilj 5. Ukrep 11 Načrtovanje in izvajanje dejavnosti za promocijo domoznanskega gradiva
 Cilj 6. Ukrep 12 Izvajanje obstoječih in priprava novih dejavnosti za promocijo e-virov
 Cilj 6. Ukrep 13 Usposabljanja za uporabo e-virov in IKT
 Cilj 7. Ukrep 14 Vzdrževanje in prilagajanje prostorov knjižnic potrebam in razvoju
 Cilj 9. Ukrep 20 Izdelava novega vozila
 Cilj 9. Ukrep 21 Promocijske aktivnosti ob začetku uporabe novega vozila
 Cilj 10. Ukrep 22 Izvajanje dejavnosti za izboljšanje informacijske varnosti
 Cilj 10. Ukrep 23 E-hramba dokumentov
 Cilj 11. Ukrep 24 Permanentno in usmerjeno izobraževanje zaposlenih
 Cilj 11. Ukrep 25 Učinkovita organizacija dela
 Cilj 13. Ukrep 29 Dogovor občin ustanoviteljic o sofinanciranju polne zaposlitve

Povzetek realizacije ukrepov iz strateškega načrta:

Knjižnična zbirka (Cilj 1 in 2):

Z namenom aktualizacije in večjega obrata knjižnične zbirke (Ukrep 1) smo izločali in odpisali zastarelo in neuporabno knjižnično gradivo. V Knjižnicah Kobarid in Tolmin smo izvedli inventuro knjižničnega gradiva. Pred tem smo opravili temeljito evalvacijo gradiva v skladišču tolminske knjižnice in tudi tam izvedli izločanje zastarelega in neuporabnega gradiva. Z letom 2023 smo skrajšali čas podaljšanja izposojevalnega roka, da bi povečali dostopnost in obrat gradiva (Ukrep 1).

Z ustrezno nabavno politiko, ki smo jo zastavili v Načrtu nakupa knjižničnega gradiva za leto 2023³ in uskladili tako z Dokumentom o upravljanju knjižnične zbirke⁴ kot s pogoji javnega poziva Ministrstva za kulturo za sofinanciranje knjižničnega gradiva (NP-NKG-23), smo zadostili raznolikim potrebam vseh ciljnih skupin uporabnikov.

Še naprej smo aktivno posodabljali in prilagajali postavitev gradiva v prostem pristopu (npr. športne zgodbe, ilustrirane zgodbe za odrasle ...) z namenom približevanja vsebin prepoznanim potrebam uporabnikov in posledično povečanja obiska, kar podpira tudi realizacijo Cilja 3. Nadaljevali smo z označevanjem gradiva z namenom boljše najdljivosti in lažjega izbora (za dislektike, goodreads, piktogrami, večji tisk ...).

Knjižnično gradivo smo promovirali skozi različne projekte spodbujanja branja, ob različnih priložnostih, preko različnih kanalov in za vse starostne skupine (Ukrep 2) z namenom povečanja uporabe knjižnične zbirke in širjenja bralne pismenosti (več v poglavjih 4.4.3 – 4.4.5). Redno smo izpostavljali tematske izbore gradiv, izvedbo različnih dejavnosti in dogodkov smo povezali tudi s promocijo knjižnične zbirke. Branje in knjige smo posebej promovirali v mesečni oddaji na lokalnem radiu ter z rednimi prispevki v lokalnem in zamejskem časopisu.

Storitve in uporabniki (Cilji 3-6):

Z namenom širjenja bralne kulture in povečanja števila aktivnih članov smo storitve knjižnice promovirali med različnimi ciljnimi skupinami (Ukrep 5). S Klubom tolminskih študentov smo nadaljevali dogovor o subvencionirani članarini za študente - člane KTŠ in z enakim predlogom

³ Dostopno na: www.kcktolmin.si/katalog-informacij-javnega-znacaja/

⁴ Dostopno na: www.kcktolmin.si/katalog-informacij-javnega-znacaja/

k sodelovanju povabili tudi občinska društva upokojencev. Prepoznavnost knjižnice kot informacijske ustanove smo širili tudi preko sodelovanja z raznolikimi društvi in institucijami. Nadaljevali smo s katalogizacijo domoznanskega gradiva (Ukrep 8) in s tem pomembno prispevali k širšemu iskalnemu naboru lokalno pomembnih vsebin za zadovoljevanje informacijskih ter raziskovalnih potreb uporabnikov. Nadaljevali smo tudi z digitalizacijo domoznanskih člankov (Ukrep 10) z uporabo OCR in platforme dCobiss ter zagotovili e-dostop do digitaliziranih vsebin na namenskem računalniku⁵ v Knjižnici Tolmin (kotiček E-domoznanstvo). Z namenom krepitev dediščinske pismenosti uporabnikov smo nadaljevali s projektom Beremo lokalno (Ukrep 11), s katerim pod skupnim logotipom opozarjamo na lokalne knjižne vsebine kot tudi na domoznansko obarvane aktivnosti in dogodke. Domoznanske vsebine so bile tudi v letu 2023 osrednja tema mesečnih obiskov knjižničarke v Domu upokojencev v Tolminu. Izpostavljali smo različne lokalno pomembne obletnice in tematsko domoznansko gradivo, tovrstne vsebine smo vključevali tudi v prireditveno dejavnost. Promocijo različnih e-virov, ki jih knjižnica ponuja (Ukrep 12), smo vključevali v različne dejavnosti knjižnice, predvsem v bibliopedagoške ure za starejše osnovnošolce in dijake. Skladno z Ukrepom 13 smo uporabnike glede na prepoznane potrebe vsakodnevno individualno usposabljali za uporabo e-storitev knjižnice, v Knjižnici Bovec smo nadaljevali z izvajanjem Računalniških točk za starejše.

Prostori, oprema in vozila (Cilji 7-9):

Tudi v letu 2023 smo skrbeli za vzdrževanje in posodabljanje prostorov vseh enot knjižnice (Ukrep 14) z namenom zagotavljanja primernih pogojev za izvajanje kakovostne knjižnične dejavnosti. Najpomembnejša je bila realizacija nakupa novega bibliobusa in izvedba začetnih promocijskih aktivnosti (Ukrep 20 in 21), s čimer smo uspešno zaključili večletni projekt in zagotovili nadaljnje delovanje Potujoče knjižnice (več v poglavju 4.7).

V Knjižnici Tolmin smo delno preuredili izposojevalni pult, s čimer smo rešili težavo bleščeče in neravne površine, ki je strokovne delavce ovirala pri vsakodnevnem delu. Z zamikom obstoječih elementov pulta in dodatno delovno površino smo optimizirali pogoje dela na izposoji. Namestili smo dodatno razsvetljavo na delu knjižnice, ki ni bil ustrezno osvetljen, in nabavili dodatno ognjevarno omaro za dragoceno gradivo. Izvedena so bila večja vzdrževalna dela v galeriji in v prostorih pred skladiščem (beljenje). Za vse oddelke smo nabavili podpisne tablice za prehod na e-arhiv vpisnic, posodobili tehnično in nekaj pohištvene opreme v Knjižnici Kobarid ter dokončali preureditev osrednjega dela in računalniških mest v Knjižnici Bovec (več v poglavju 12). Gradivo v Knjižnici Tolmin smo opremili z nalepkami RFID (radiofrekvenčna identifikacija), kar je osnovna podlaga za zamenjavo knjigomata za samostojno izposajo in zagotovitev varovanja gradiva.

Informacijska varnost in e-poslovanje (Cilj 10):

Podjetje DataInfo, pooblaščen za področje varstva osebnih podatkov, je izvedlo izobraževanje vseh zaposlenih na področju varovanja podatkov (Ukrep 22). V februarju smo gostili mednarodno razstavo What the future wants in spremljajoče predavanje o pasteh socialnih omrežij in mobilnih naprav v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper, namenjeno širši javnosti in zaposlenim, ter pripravili TV kotiček s serijo poučnih video vsebin na temo spletne varnosti.

Enotna klasifikacijska pravila za e-hrambo dokumentov, pripravljena v organizaciji Združenja splošnih knjižnic, so bila oddana Arhivu RS v pregled, vendar do konca leta 2023 še niso bila potrjena. Skupaj z večino slovenskih splošnih knjižnic smo namreč pristopili k uvedbi e-hrambe dokumentov (Ukrep 23).

⁵ Zaradi varovanja avtorskih pravic je potreben nadzorovan dostop.

Kadri (Cilji 11-13):

Zaposlene smo spodbujali k pridobivanju novih znanj in spretnosti z namenom zagotavljanja kakovostnih storitev in dejavnosti (Ukrep 24). Skupaj z vodstvom so se udeleževali različnih izobraževanj, ki so tako ali drugače pozitivno vplivala na kakovost delovanja knjižnice kot celote (več v poglavju 11). Organizacijo dela smo ob redni evalvaciji potreb delovnega procesa z mesečnimi razporedi prilagajali delu z uporabniki in knjižnično zbirko, hkrati pa optimalno upoštevali potrebe zaposlenih tako glede delovnih obveznosti kot usklajevanja z zasebnim življenjem z namenom zagotavljanja optimalne učinkovitosti izvajanja delovnih nalog in zadovoljstva zaposlenih (Ukrep 25 in 26). Občine ustanoviteljice so zagotovile razliko sredstev za polno zaposlitev bibliotekarja v skupnih službah (domoznanstvo) (Ukrep 29).

Povzetek realizacije zastavljenih ciljev glede gradiva, članov in dejavnosti:

Za leto 2023 si je knjižnica zastavila tudi konkretne cilje glede nakupa gradiva, izposoje, obiska, aktivnih članov, novo vpisanih članov, izvedbe različnih dogodkov ter odprtosti naših enot. Nekatere cilje smo z izvajanjem različnih aktivnosti presegli: pomembno se je povečal predvsem obisk in število novovpisanih članov ter opravljeno interno delo (število v zbirko uvrščenih darov in odpisanega gradiva). Število izvedenih dogodkov v knjižnicah je primerljivo z lanskim letom, prav tako število nabavljenih enot, ki je malenkost nižje le zaradi višjih tržnih cen. Manjše je število izposojenih enot gradiva in število aktivnih članov knjižnice. Slednje v največji meri pripisujemo dejstvu, da v letu 2023 k uporabi knjižničnih storitev pred sistemskim brisanjem podatkov nismo posebej povabili in ponovno spodbudili neaktivnih članov, saj iz tehničnih razlogov v letu 2023 brisanja nismo izvedli⁶. Nekoliko manjšo izposajo pa gre delno pripisati zaprtosti tolminske knjižnice zaradi opremljanja gradiva in inventure, v veliki meri pa okrnjenemu delovanju Potujoče knjižnice v začetku leta 2023 zaradi večjih okvar starega vozila, priprav in prenosa gradiva v novo vozilo ter odpadlemu terenu ob koncu leta zaradi posledic ujme v Baški Grapi. Zaradi vseh navedenih razlogov je tudi skupna odprtost knjižnic nekoliko manjša od načrtovane.

	Realizacija 2022	Načrtovanje 2023	Realizacija 2023
4.1 Knjižnično gradivo			
Nakup (brez e-knjig)	4.227 izvodov	3.513 izv.	4.211 izvodov
Nakup z e-knjigami		3.673 izv.	4.372 izvodov
Darovi	189 izvodov	150 izv.	223 izvodov
Odpis gradiva	3.505 izvodov	4.000 izv.	5.643 izvodov
4.2 Izposoja (brez e-knjig)	243.093 izvodov	246.000 izv.	235.678 izvodov
Izposoja z e-knjigami	244.903 izvodov	247.300 izv.	237.433 izvodov
4.3 Člani in uporabniki			
Fizični obisk v knjižnici	88.933 obiskov ⁷	90.000 izv.	106.123 obiskov
Aktivni člani	5.064 članov	5.100 članov	4.861 članov
Odstotek aktivnih glede na prebivalstvo	28 %	29 %	27 %
Novi člani	449 članov	500 članov	499 članov
4.4 Ostale dejavnosti			
Število dogodkov	167 dogodkov	166 dogodkov	164 dogodkov
5 Odprtost	5.692 ur	5.733 ur	5.674 ur

⁶ Uvedba e-vpisnic je zahtevala sistemski poseg v profil vseh članov knjižnice, kar je aktiviralo članstvo vseh oseb v bazi podatkov o članih, posledično v jesenskem času ni bila možna analiza članov, katerih podatke bi zaradi neaktivnosti izločili iz baze podatkov o članih. Iz končnih statističnih podatkov smo sicer člane, katerih aktivnost je v preteklem letu zaznamoval zgolj tehnični poseg, ustrezno izločili.

⁷ Od leta 2022 naprej se za beleženje fizičnega obiska skladno z navodili NUK in IZUM (Inštitut informacijskih znanosti Maribor) uporablja metoda »Določitev tipičnega tedna« v programu Cobiss3.

Knjižnica je svoje poslanstvo uspešno opravljala z izvajanjem svoje osnovne ter raznolikih dodatnih dejavnosti za spodbujanje branja in širjenje bralne kulture ter spodbujanje vseživljenjskega učenja za različne starostne skupine uporabnikov na območju občin ustanoviteljic. Zastavljene cilje smo med drugim dosegali z ustrezno politiko upravljanja knjižnične zbirke in njeno aktivno promocijo skozi raznolike projekte spodbujanja branja za vse starostne skupine uporabnikov, z izvajanjem različnih bibliopedagoških dejavnosti, s katerimi knjižnica vzgaja bralno skupnost vse od predšolskih otrok do srednješolcev, z organizacijo prireditev in dejavnosti, kjer sodelujemo s številnimi ustanovami in posamezniki tako na lokalni ravni kot na ravni širše strokovne skupnosti, da bi širili obzorja in spodbujali povezovanje v lokalnem okolju, z aktivnim sodelovanjem pri izboljšavah sistema Cobiss in njihovi implementaciji v okolje knjižnice za optimalno izkušnjo končnega uporabnika, ter skrbnim upravljanjem s prostorskimi, tehničnimi in drugimi pogoji za kakovostno izvajanje knjižnične javne službe in delovanje knjižnice kot javnega zavoda. Ocenjujemo, da je bila knjižnica glede na dane okoliščine pri doseganju zastavljenih ciljev uspešna.

4.1 KNJIŽNIČNO GRADIVO

4.1.1 Knjižnična zbirka

Na dan 31. 12. 2023 je knjižnica hranila 185.241 izvodov gradiva, kar je 1.638⁸ manj kot leto prej in je posledica rednega internega dela v smeri aktualizacije zbirke. Od tega je bilo 86.908 izvodov v Knjižnici Tolmin, 31.835 izvodov v Knjižnici Kobarid, 36.733 izvodov v Knjižnici Bovec in 29.765 izvodov v oddelku Potujoče knjižnice.

Knjižnično zbirko je sestavljalo 165.128 izvodov knjižnega gradiva (89%) in 20.113 izvodov neknjižnega gradiva (11 %), pri čemer se glede na leto prej in skladno z zaznanimi potrebami nekoliko nižja delež neknjižnega gradiva.

Delež aktualnega gradiva v zbirki⁹ (12 %) se je glede na preteklo leto znižal, na kar med drugim vpliva večje število vnesenih darov, s katerimi praviloma nadomestimo dotrajano starejše gradivo, ter vnos starejšega domoznanskega gradiva. Tudi intenzivno izločanje zastarelega gradiva v letu 2023 bo v sistemu Cobiss ažurirano in v statističnih podatkih vidno šele v letu 2024.

V letu 2023 smo izvedli popolno inventuro knjižničnega gradiva v Knjižnici Kobarid in Knjižnici Tolmin, kar pomembno prispeva k urejenosti zbirke in popolnosti podatkov o zalogi knjižničnega gradiva. Inventura v Potujoči knjižnici je bila iz organizacijskih razlogov prestavljena v leto 2024.

4.1.2 Nakup gradiva¹⁰

Načrtovano za 2023: 3.513 izvodov novega gradiva

Doseženo v 2023: 4.211 izvodov

Realizacija v 2022: 4.227 izvodov

Knjižnica je gradivo kupovala v skladu s prepoznanimi potrebami uporabnikov, strokovnimi priporočili in standardi, smernicami iz Dokumenta o upravljanju knjižnične zbirke ter pogoji

⁸ Številka ne odraža letnega prirasta gradiva, temveč je rezultat celoletnega upravljanja s knjižnično zbirko.

⁹ Gradivo, staro 5 ali manj let.

¹⁰ V realizaciji nakupa knjižničnega gradiva je poleg knjižnega in neknjižnega gradiva vključen tudi nakup serijskih publikacij, ne pa tudi nakup licenc za elektronske in zvočne knjige ter druge e-vsebine, za katere podatke navajamo v nadaljevanju.

razpisa ministrstva¹¹. Kupljeno gradivo so strokovni delavci katalogizirali in njegovo zalogo beležili v programu COBISS3. Na ta način smo uporabnikom omogočili transparenten pregled nad knjižnično zbirko in novim gradivom. Realizacija nakupa je bila zaradi višjih sredstev ministrstva nekoliko večja od načrtovane in glede na tržne cene primerljiva z letom prej.

V letu 2023 je knjižnica kupila **4.211 izvodov** gradiva (16 izvodov manj kot v letu 2022) ali **2.209 naslovov** (22 naslovov manj kot v letu 2022)¹². Dosežena razmerja ostajajo enaka kot preteklo leto. Povprečna cena kupljenih izvodov je bila 21,40 €

Število kupljenih izvodov v letu 2023				
	2022	2023	Razlika	Delež od skupnega 2023
Knjižnica Tolmin	2.037	1.991	- 46	47,3 %
Knjižnica Kobarid	722	757	+ 55	17,9 %
Knjižnica Bovec	747	772	+ 25	18,3 %
Potujoča knjižnica	721	691	- 30	16,5 %
SKUPAJ	4.227	4.211	- 16	100 %

Razmerja	Strokovna priporočila in standardi	Doseženo razmerje
knjižno gradivo : neknjižno gradivo (izvodi)	Stopnjo obsega in prirasta neknjižnega gradiva določi knjižnica glede na aktualnost takšnega gradiva, ki je pogojena s tehnološkim razvojem.	98 % knjižno : 2 % neknjižno (4.133 izv. : 78 izv.)
gradivo za odrasle : gradivo za otroke in mlade (naslovi)	Delež knjižničnega gradiva za predšolske otroke, šolske otroke in mladostnike je praviloma 30 %. Knjižnica pri tem smiselno upošteva delež teh skupin med prebivalci ter prioritete med knjižničnimi vlogami.	64 % odrasli : 36 % otroci (1.399 nasl. : 810 nasl.)
strokovno gradivo : leposlovno gradivo (naslovi)	Do 50 % naslovov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah. Z velikostjo knjižnice se praviloma večja delež strokovnega gradiva.	41 % stroka : 59 % leposlovje (894 nasl. : 1.315 nasl.)

Serijske publikacije

Standardi priporočajo vsaj 100 naslovov informativnega periodičnega tiska v knjižnični zbirki osrednje knjižnice, v krajevni knjižnici pa ne manj kot 30 naslovov. V osrednji knjižnici je bilo v letu 2023 inventariziranih 131 naslovov periodičnega tiska, v krajevnih knjižnicah pa v povprečju 39 naslovov (Kobarid 43, Bovec 49 in Potujoča knjižnica 25), zajete tudi tiskane publikacije, ki jih prejemamo brezplačno. Pri naboru naslovov smo sledili zaznamim potrebam uporabnikov. Skupno je knjižnica prejela **143** naslovov serijskih publikacij, ki so v več izvodih razdeljeni med vse oddelke. Od tega knjižnica v skladišču tolminske knjižnice hrani okrog 60 naslovov informativnega periodičnega tiska zaradi trajnejših vsebin in zgodovinskega pomena.

Elektronske knjige

E-knjige na portalu Biblos¹³

Načrtovano za 2023: 1.300 naslovov (60 novih)

Doseženo v 2023: 1.256 naslovov (60 novih)

Realizacija v 2022: 1.209 naslovov

¹¹ Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin v letu 2023 je dosegljiv na <https://www.kcktolmin.si/katalog-informacij-javnega-znacaja/>

¹² Več informacij o nakupu gradiva v letu 2023 je v Zaključnem poročilu Neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah 2023, ki se hrani v upravi knjižnice.

¹³ Načrtovanje in realizacija nakupa e-knjig na portalu Biblos zaradi tako zastavljenega poročanja v preteklih letih izkazuje vse dostopne naslove, ki so uporabnikom na voljo v posameznem letu in ne samo nakupa licenc.

Knjižnica svojim članom omogoča brezplačno izposojlo elektronskih knjig preko portala Biblos. Na voljo je leposlovje in strokovna literatura za odrasle in mladino v slovenskem jeziku. Konec leta 2023 je bilo članom knjižnice na voljo 1.256 naslovov e-knjig v slovenskem jeziku, kar je približno 17 % vseh naslovov na portalu Biblos (7.477 naslovov). Kupljenih je bilo **61** licenc oz. **60** naslovov, kar je manj kot v letu prej, vendar skladno z načrtovanjem, ki ga prilagajamo zaznamim potrebam. V osnovni paket je ponudnik dodal 6 novih licenc, tako da je bilo ob zaključku leta v osnovnem paketu skupaj na voljo 261 naslovov. Za 935 naslovov e-knjig so bile še vedno veljavne licence, ki smo jih kupili v preteklih letih. Povprečna cena kupljene licence za e-knjigo je v letu 2023 znašala 40,54 € (cena za licenco + uporabnina 16,57 € + DRM¹⁴), kar je za 3,18 € več od lanske povprečne cene.

Zvočne knjige na portalu Audibook¹⁵

Načrtovano za 2023: 100 naslovov

Doseženo v 2023: 101 naslov

Realizacija v 2022: 105 naslovov

Bralcem omogočamo tudi dostop do zvočnih knjig preko spletne aplikacije Audibook. S tem smo povečali ponudbo različnih možnosti dostopa do literature in knjižne vsebine približali tudi senzorno oviranim uporabnikom ter drugim ranljivim skupinam.

Konec leta 2023 je bilo članom knjižnice na voljo 427 naslovov zvočnih knjig, kar je približno 46 % vseh naslovov, ki jih ponuja portal Audibook (preko 930 naslovov). V letu 2023 je bila kupljena **101** licenca (100 v letnem paketu ob začetku leta in 1 dodatno izbrana med letom), ostali naslovi so iz nakupa preteklih let. Pri nakupu sledimo zaznamim potrebam in povpraševanju uporabnikov. Povprečna cena kupljene licence je bila 18,43 €, kar je 1,97 € manj kot leto prej.

4.1.2 Darovi

Načrtovano za 2023: 150 izvodov

Doseženo v 2023: 223 izvodov

Realizacija v 2022: 189 izvodov

V letu 2023 je knjižnica v svojo zbirko dodala **223** izvodov knjižnega gradiva (34 izvodov več kot v letu prej), ki so jih knjižnici podarili različni darovalci (Tolmin 114, Kobarid 46, Bovec 21 in Potujoča knjižnica 42). Serijske publikacije, ki jih prejmemo kot dar, so upoštevane v poglavju 4.1.1.

4.1.3 Odpisano gradivo

Načrtovano za 2023: 4.000 izvodov

Doseženo v 2023: 5.643 izvodov

Realizacija v 2022: 3.505 izvodov

Izločenih in odpisanih je bilo **5.643** izvodov monografskih in serijskih publikacij (kar je 2.238 izvodov več kot v letu 2022) in sicer: v Tolminu 2.164 izvodov, Kobaridu 965, Bovcu 1.580 in na Potujoči knjižnici 934. Iz zbirke je bilo programsko izločenih tudi 34 izvodov, ki so jih med letom bralci izgubili in zanje poravnali odškodnino. Podatki o odpisanem gradivu so vključeni tudi v poročilo popisne komisije z dne 31. 1. 2024.

¹⁴ DRM - urejanje digitalnih pravic pri uporabi določenih elektronskih gradiv (digital rights management) predstavlja strošek, ki ga knjižnici za vsako izposojeno licenco zaračuna ponudnik.

¹⁵ Načrtovanje in realizacija pri licencah zvočnih knjig predstavlja izključno vsakoletni nakup licenc in ne vseh naslovov, ki so uporabnikom v posameznem letu na voljo na portalu Audibook in kot izhaja iz poslovnega modela portala.

V letu 2023 smo skladno z zastavljenimi cilji izločili in odpisali več izvodov gradiva kot leto pred tem z izjemo Potujoče knjižnice, kjer so imeli zaposleni zaradi projekta nakupa in vpeljave novega bibliobusa druge prioritete naloge.

4.2 IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Vsakoletne podatke o izposojenem gradivu knjižnica redno evalvira in jim uporablja kot eno od smernic pri izvajanju nabavne politike, da bi tako aktivno zasledovala zastavljene cilje. Knjižnica beleži izposojajo knjižničnega gradiva na dom, zato uporaba knjižnične zbirke v prostorih knjižnice, kjer obiskovalci gradivo uporabljajo v študijske in razvedrilne namene, ni del statističnih podatkov.

4.2.1 Izposoja

Načrtovano za 2023: 246.000 izvodov

Doseženo v 2023: 235.678 izvodov

Doseženo v 2023 z e-knjigami: 237.433 izvodov

Realizacija v 2022: 243.093 izvodov

Realizacija v 2022 z e-knjigami: 244.903 izvodov

4.2.1.1. Izposoja fizičnega gradiva

V letu 2023 so si člani na dom izposodili oz. podaljšali 235.678 izvodov fizičnega gradiva (7.415 izvodov ali 3 % manj kot v letu 2022). Dosežena realizacija **235.678** enot izposojenega fizičnega knjižničnega gradiva je manjša od načrtovane, najbolj se je število izposojenih enot zmanjšalo v Bovcu. Zmanjšanje skupnega števila izposojenih enot delno pripisujemo zaprtosti tolminske knjižnice zaradi opremljanja gradiva s sistemom RFID in inventure, v veliki meri pa okrnjenemu delovanju Potujoče knjižnice v začetku leta 2023 zaradi večjih okvar starega vozila, priprav in prenosa gradiva v novo vozilo ter odpadlemu terenu ob koncu leta zaradi posledic ujme v Baški grapi.

Število izposojenih izvodov v letu 2023					
	2022	2023	Razlika v izvodih	Razlika v %	Delež od skupne izposoje
Knjižnica Tolmin	121.383	117.132	- 4.251	- 4 %	49,3 %
Dostavna knjižnica	1.444	854	- 590	- 41 %	0,4 %
Knjižnica Kobarid	33.941	36.931	+ 2.990	+ 9 %	15,5 %
Knjižnica Bovec	38.265	32.663	- 5.602	- 15 %	13,6 %
Potujoča knjižnica	48.060	48.098	+ 38	+ 0,1 %	20,3 %
Skupaj fizična izposoja	243.093	235.678	- 7.415	- 3 %	99,3 %
E-gradiva	1.618	1.755	+ 137	+ 8 %	0,7 %
SKUPAJ	244.903	237.433	- 7.470	- 3 %	100 %

Knjižnica je izposodila 129.208 fizičnih izvodov gradiva za odrasle (56 %) in 106.470 izvodov gradiva za otroke in mladino (44 %). Deleža ostajata enaka kot v letu prej, kar upoštevamo tudi pri nabavni politiki.

Med fizično izposojenimi izvodi je bilo 96 % knjižnega gradiva (226.694 izvodov) in 4 % neknjižnega gradiva (8.984 izvodov). Delež izposojenega neknjižnega gradiva se z leti pričakovano zmanjšuje, kar je skladno s predvidevanji, na katerih načrtujemo nakup gradiva.

V letu 2023 je bilo izposojenih 4.234 izvodov serijskih publikacij, kar je 156 manj kot leto prej, delež od vsega fizično izposojenega gradiva (1,8 %) pa ostaja enak.

Preko knjigomata je bilo izposojenih le 888 izvodov gradiva (3.886 manj kot v 2022), saj je zastareli knjigomat v Knjižnici Tolmin v začetku leta 2023 prenehal delovati. Do konca leta smo gradivo tolminske knjižnice opremili z nalepkami RFID (radiofrekvenčna identifikacija), ki je podlaga za nakup novega knjigomata v letu 2024.

Iz celotne zbirke knjižničnega gradiva so si bralci izposodili 73.812 (31 %) izvodov strokovnega gradiva in 163.696 izvodov leposlovja (69 %), kar predstavlja podoben delež kot leto prej.

V povprečju so si bralci izposodili 816 izvodov fizičnega gradiva na dan odprtosti¹⁶, kar je zaradi manjšega števila dni 6 izvodov več kot leto prej. Posamezen aktivni član je v letu 2023 knjižnico v povprečju fizično obiskal 16,7 krat in si izposodil 49 izvodov gradiva (1 več kot v 2022).

Izposojevalni roki in zamudnina

Z letom 2023 smo skrajšali čas podaljšanja izposojevalnega roka, da bi povečali dostopnost in obrat gradiva (Ukrep 1). S soglasjem sveta zavoda in ustanoviteljic smo višino zamudnine za prekoračitev izposojevalnega roka poenotili na 0,30 eur za vse knjižnično gradivo¹⁷.

4.2.1.2 Izposoja e-knjig

Izposojenih je bilo 1.436 e-knjig, ki jih je na portalu Biblos zakupila naša knjižnica, kar je 14 % manj kot v letu 2022 (1.654 izposoj) in 319 zvočnih knjig na portalu Audibook, kar je 124 % več od preteklega leta (142 izposoj). Skupaj smo zabeležili **1.755** izposoj e-knjig, kar predstavlja 0,77 % od celotne izposoje.

4.2.2 Prezem gradiva 24/7 v paketnikih

Knjižnica od aprila 2022 omogoča možnost uporabe paketnikov pred Knjižnico Tolmin kot prevzemnega mesta za naročeno gradivo preko aplikacije Cobiss+. S tem se povečuje dostopnost tudi izven časa odprtosti knjižnice. V letu 2023 je bilo na ta način prevzetih 38 izvodov gradiv. Knjižnica bo storitev aktivno promovirala tudi v bodoče.

4.2.3 Medknjižnična izposoja

Knjižnica aktivno sodeluje v sistemu medknjižnične izposoje v slovenskem prostoru. V letu 2023 je drugim knjižnicam v Sloveniji posodila 48 monografskih publikacij (22 več kot leto prej), po naročilu svojih članov si je iz drugih knjižnic izposodila 203 izvode gradiva (17 manj kot v 2022), od tega 192 enot knjižnega gradiva in 11 člankov. Elektronsko so bili iz drugih knjižnic pridobljeni 4 članki, iz naše knjižnice pa poslan 1.

Medknjižnična izposoja za študijsko gradivo iz knjižnic Nova Gorica, Ajdovščina in Idrija (Goriško knjižnično območje) je za člane knjižnice brezplačna. Sredstva za pokritje stroškov območne medknjižnične izposoje zagotavlja Ministrstvo za kulturo.

4.3 ČLANI IN UPORABNIKI

Povečanje števila uporabnikov knjižnice je eden od strateških ciljev in pomemben del vizije ter poslanstva knjižnice, saj so storitve splošne knjižnice namenjene vsem prebivalcem območja, na katerem deluje. Pri tem merimo obisk, ki ga lahko zabeleži sistem Cobiss (izposoja, vračanje gradiva ipd.) in aktivno članstvo.

¹⁶ 248 delovnih dni in 43 sobot = 291 dni. Do vključno leta 2020 zaradi krajše odprtosti nismo vključevali sobot.

¹⁷ K Ceniku storitev knjižnice za leto 2023 je Svet knjižnice podal soglasje na svoji 12. redni seji dne 20. 12. 2022, z letnim načrtom dela so ga potrdile vse tri občine ustanoviteljice.

4.3.1 Obisk

Načrtovano za 2023: 90.000 obiskov

Doseženo v 2023: 106.123 obiskov

Realizacija v 2022: 88.933 obiskov

V knjižnici smo v letu 2023 zabeležili **106.123** obiskov zaradi izposoje, rezervacij, podaljšanj, vrnitve gradiva ipd. Pri beleženju obiska smo uporabili metodo »tipičnega tedna« v sistemu Cobiss3.

Obisk v letu 2023			
	2022 ¹⁸	2023	Delež od skupnega obiska v 2023
Knjižnica Tolmin	51.161	61.103	57,5 %
Dostavna knjižnica	187	156	0,2 %
Knjižnica Kobarid	14.083	17.473	16,5 %
Knjižnica Bovec	13.036	16.150	15,2 %
Potujoča knjižnica	10.466	11.241	10,6 %
Skupaj	88.933	106.123	100 %

Kljub nekoliko manjši izposoji je zabeležen obisk članov bistveno višji od leta prej, kar lahko delno pripišemo krajšemu roku podaljševanja gradiva, pa tudi dobremu odzivu članov na povabilo k ažuriranju vpisnih podatkov in podpisu e-vpisnice ob uvedbi elektronskega arhiva vpisnic. Poleg zabeleženega obiska je potrebno upoštevati, da so pogosti uporabniki Potujoče knjižnice tudi otroci iz vrtcev in podružničnih šol, ki si gradivo izposojajo na skupno člansko izkaznico, česar statistični podatki Cobiss ne beležijo med številke obiska (okoli 500 otrok mesečno). Pri analizi je potrebno upoštevati tudi, da je bila v letu 2023 med 27. 11. in 2. 12. zaradi inventure in opremljanja gradiva z RFID zaprta Knjižnica Tolmin ter bistveno okrnjeno število obiskov Potujoče knjižnice v začetku leta zaradi okvar starega vozila in priprav na novo vozilo.

V sistemu Cobiss je bilo v letu 2023 zaradi izposoje in vračanja gradiva v poyprečju zabeleženih 365 obiskov na dan odprtosti, kar je 69 obiskov več kot leto prej. Če temu prištejemo še obiskovalce prireditvev in raznih dejavnosti, pri katerih ta podatek beležimo izven sistema Cobiss, je knjižnico v letu 2023 obiskalo preko 110.000 obiskovalcev.

4.3.2 Aktivni člani

Načrtovano za 2023: 5.100 aktivnih članov

Doseženo v 2023: 4.861 članov

Realizacija v 2022: 5.064 članov

Matično knjižnico in njene enote je v letu 2023 obiskovalo **4.861** aktivnih članov, kar so v skupnem številu 203 člani manj kot v letu prej.

¹⁸ Od leta 2022 naprej se za beleženje fizičnega obiska skladno z navodili NUK in IZUM uporablja metoda »Določitev tipičnega tedna« v programu Cobiss3, zato številka ni neposredno primerljiva s preteklim letom.

Aktivni člani v letu 2023				
	2022	2023	Razlika	Delež razlike
Knjižnica Tolmin	3.873	3.782	- 91	- 2 %
Dostavna knjižnica	23	21	- 2	- 9 %
Knjižnica Kobarid	1.346	1.556	+ 210	+ 15 %
Knjižnica Bovec	1.140	1.239	+ 99	+ 8 %
Potujoča knjižnica	1.216	1.307	+ 91	+ 7 %
SKUPAJ aktivnih članov¹⁹	5.064	4.861	- 203	- 4 %

Analiza aktivnih članov pokaže, da je bilo njihovo skupno število manjše, so pa pogosteje obiskovali več različnih enot knjižnice. V letu 2023 k uporabi knjižničnih storitev pred sistemskim brisanjem podatkov nismo posebej povabili neaktivnih članov²⁰, kar se je v preteklih letih izkazalo kot dobra spodbuda za ponovni obisk in uporabo storitev knjižnice.

V primerjavi z letom prej se je delež aktivnih članov med prebivalci Posočja zmanjšal za 1 % na 27 %, kar je še vedno bistveno več od slovenskega povprečja, ki je za leto 2022²¹ 19,3 %.

4.3.3 Prebivalci in starostna struktura članov

Podatki Statističnega urada RS na dan 1. 7. 2023²² (prebivalci s stalnim bivališčem):

Občina	Vsi prebivalci	0-14 let	15-64 let	65 + let
Tolmin	10.861	1.447	6.565	2.849
Kobarid	4.120	571	2.511	1.038
Bovec	3.047	315	1.807	925
Skupaj	18.028	2.333	10.883	4.812
Delež	100 %	13 %	60 %	27 %
Slovensko povprečje		15 %	62,6 %	22,5 %

Statistični podatki za leto 2023 kažejo, da se je delež starejših od 65 let na našem območju še povečal in še naprej ostaja visoko nad slovenskim povprečjem. Število mladih do 15 let se je zmanjšalo, kar vpliva tudi na njihov delež med člani (v letu 2022 je bilo teh članov 34 %).

Delež aktivnih članov po starostnih skupinah glede na delež teh skupin med prebivalci v 2023			
Starost	Št. prebivalcev	Aktivni člani	Delež članov v starostni skupini preb.
0 – 14 let	2.333	1.538	66 %
15 – 64 let	10.883	2.360	21,7 %
65 + let (upokojeanci)	4.812	963	20 %
Skupaj	18.028	4.861	27 %

¹⁹ Razlika v seštevku po posameznih enotah knjižnice nastane zaradi aktivnih članov, ki obiskujejo več naših enot. Manjše skupno število tako pomeni, da so aktivni člani pogosteje obiskali več naših enot.

²⁰ Uvedba e-vpisnic je zahtevala sistemski poseg v profil vseh članov knjižnice, kar je aktiviralo članstvo vseh oseb v bazi podatkov o članih, posledično v jesenskem času ni bila možna analiza članov, katerih podatke bi zaradi neaktivnosti izločili iz baze podatkov o članih. Iz končnih statističnih podatkov smo sicer člane, katerih aktivnost je v preteklem letu zaznamoval zgolj tehnični poseg, uspeli ustrezno izločiti.

²¹ Zadnji dostopen podatek na www.knjiznice.si.

²² Zadnji dostopen podatek na www.sistat.si.

Delež aktivnih članov glede na delež med člani 2023		
Starost	Aktivni člani	Delež med člani
0 – 14 let	1.538	31,6 %
15 – 64 let	2.360	48,5 %
65 + let (upokoјenci)	963	19,8 %
Skupaj	4.861	100 %

4.3.4 Novi člani

Načrtovano za 2023: 500 novih članov

Doseženo v 2023: 499 članov

Realizacija v 2022: 449 članov

V letu 2023 se je v vse enote knjižnice skupaj vpisalo **499** novih članov, kar je 50 več kot v letu prej in je skladno z zastavljenimi cilji.

Vpis v letu 2022		
	2022	2023
Knjižnica Tolmin	256	275
Dostavna knjižnica	0	0
Knjižnica Kobarid	67	86
Knjižnica Bovec	46	51
Potujoča knjižnica	57	64
Spletni vpis	23	23
Skupaj	449	499

4.3.5 Spletne storitve knjižnice

Uporabniki se v knjižnico lahko včlanijo tudi preko spletnega obrazca, kar jim omogoča hitrejši dostop do spletnih vsebin. Na ta način do gradiva v slovenskem jeziku lažje dostopajo tudi Slovenci v tujini. Promovirali smo elektronske in zvočne knjige, različne e-vire in sistem Cobiss+, jih vključevali v izvedbe različnih dejavnosti (Rastem s knjigo, Dan knjižnice, obiski šolskih skupin...) ter uporabnike usposabljali za njihovo uporabo (individualno in na Računalniških točkah). S tem smo zasledovali strateški cilj povečanja uporabe e-storitev knjižnice.

Spletni vpis

V letu 2023 se je preko spletnega obrazca v knjižnico vpisalo 23 oseb.

Elektronsko obveščanje

Uporaba systemskega obveščanja uporabnikov o prispelem rezerviranem gradivu in izteku roka izposoje je v letu 2023 ponovno narasla, kar pripisujemo rednemu obveščanju in individualnemu ter organiziranemu usposabljanju članov za uporabo e-storitev.

Poslanih SMS obvestil je bilo 5.902 (1.433 več kot leta 2022), obvestil po e-pošti 47.131 (11.757 več), potisnih obvestil pa 4.699 (331 več).

Transakcije preko COBISS+

Člani so v letu 2023 preko sistema Cobiss+ izvedli 6.592 rezervacij prostih izvodov (1.098 več kot leta 2022), 2.396 rezervacij izposojenih izvodov (14 manj) in 22.275 podaljšav izposojevalnega roka (2.217 več).

Spletna stran

Preko spletne strani smo uporabnike redno obveščali o aktualnem dogajanju glede možnosti uporabe knjižnice, jih seznanjali s knjižnimi novostmi in z raznolikimi vsebinami spodbujali bralno kulturo, obveščali o dogodkih in dejavnostih.

Dostopnost spletne strani smo zagotavljali skladno z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij. Zabeležili smo 31.501 obisk in 55.544 ogledov strani.

Družbena omrežja

Aktivni smo bili na omrežjih Facebook in Instagram, da bi s tem dosegli čim širši krog potencialnih uporabnikov. Uporabnike smo obveščali o dejavnostih in dogodkih, promovirali raznolike možnosti uporabe knjižnice ter spodbujali in širili bralno kulturo.

Na družbenem omrežju Facebook smo pripravili 437 objav vsebin in dogodkov (283 več kot leta 2022). Zabeleženih je bilo 12.462 obiskov in 134 novih všečkov strani, ki je imela na dan 31.12.2023 1.889 rednih sledilcev (355 novih).

Na Instagram profilu smo konec leta 2023 imeli 481 objav in 584 sledilcev (34 več kot v 2022 in 39 novih), profil je bil v letu 2023 obiskan 209-krat.

S Facebook objavami smo dosegli 17.600 ljudi, z objavami na Instagramu pa 448.

Najodmevnejši objavi na Facebook strani sta bili novici o novem bibliobusu in o slovesu starega vozila pred tolminskim vrtcem, visoko odmevnost pa sta dosegli tudi objava o predstavitvi pesniške zbirke Javorca z razstavo ter objava ob otvoritvi razstave lokalnega ustvarjalca Trentarska krajina.

Youtube kanal knjižnice je imel v letu 2023 864 ogledov, konec leta pa 63 naročnikov (4 več kot leto prej).

Elektronske baze podatkov

Članom smo omogočali prost dostop do zakupljenih e-podatkovnih zbirk (EBSCO, TaxFinLex, PressReader, Encyclopedie Britannice,...) in e-serijskih publikacij.

Povečalo se je število dostopov do portala PressReader (1.261 več kot leto prej), oatale baze podatkov so člani koristili primerljivo ali manj kot leto prej. Oddaljen dostop je koristilo 60 članov knjižnice, ki so opravili 343 prijav.

	Prijave / vpogledi 2023
Oddaljen dostop preko spletne strani knjižnice	343
EBSCO	95
Encyclopedia Britannica	53.303
Pressreader	1.939
TaxFinLex	37

Stroški dostopa do podatkovnih zbirk so bili za leto 2023 v celoti pokriti s sredstvi, ki jih osrednja območna knjižnica iz Nove Gorice pridobi na razpisu Ministrstva za kulturo za izvajanje nalog iz naslova območnosti.

Baza slovenskih filmov

Knjižnica od novembra 2022 ponuja možnost brezplačnega ogleda slovenskih filmov iz Baze slovenskih filmov (BSF), digitalnega arhiva slovenskih filmov, ki ga upravlja Filмотeka, zavod za širjenje filmske kulture. S storitvijo želi knjižnica prispevati k širitvi in ohranjanju slovenske filmske dediščine. Portal ponuja bogat nabor slovenskih filmskih klasik, animiranih, dokumentarnih in kratkih filmov kot tudi eksperimentalnih in alternativnih avdiovizualnih del. Filmi so opremljeni s podatki o produkciji in ustvarjalcih. Spletni portal objavlja tudi novice in napovedi dogodkov iz sveta slovenske filmske produkcije.

Knjižnica je novo ponudbo promovirala skozi vse leto z objavami na družbenih omrežjih in v radijski oddaji ter v posebnih kottičkih s promocijskim gradivom, kjer je hkrati izpostavila filmske vsebine na zgoščenkah iz knjižnične zbirke.

Ker so bile v letu 2023 še na voljo licence, zakupljene v letu prej, novih nismo dodajali. Ob koncu leta 2023 je bilo v bazi 7.029 naslovov, od tega je bilo članom knjižnice na voljo 579 naslovov (281 plačljivih in 298 brezplačnih). Ostali naslovi zaradi različnih omejitev niso dostopni za izposajo.

V letu 2023 je bilo med 281 plačljivimi filmi zabeleženih 50 izposoj 33 različnih filmov. Med največkrat ogledanimi so bili Cvetje v jeseni, Jebiga, Sreča na vrhovi, Kekec in Košarkar naj bo.

Omrežji Eduroam in Libroam

Še naprej smo zagotavljali delovanje omrežji Eduroam in Libroam, s katerima našim obiskovalcem ponujamo možnost varne uporabe spleta.

Eduroam (education roaming) je mednarodna federacija brezžičnih omrežij za uporabnike iz izobraževalne in raziskovalne sfere. Študenti, učenci, pedagogi, raziskovalci in drugi lahko s svojimi gesli uporabljajo vsako brezžično omrežje Eduroam, v Sloveniji ali tujini. Libroam (library roaming) pa je podobno omrežje v slovenskih knjižnicah, do katerega lahko z varovanimi gesli dostopajo člani knjižnic.

4.4 OSTALE DEJAVNOSTI

Različne dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja z namenom doseganja strateških in letnih ciljev, so namenjene različnim starostnim skupinam in interesom prebivalcev.

4.4.1 Dejavnosti za vseživljenjsko učenje in informacijsko opismenjevanje

Knjižnica predstavlja pomembno in brezplačno možnost za krepitev vseživljenjskega učenja prebivalcev vseh starosti. Poleg osnovne knjižnične dejavnosti in organizacije prireditev skuša knjižnica med svoje storitve umeščati čim bolj raznolike dejavnosti, s katerimi uporabnike spodbuja k vseživljenjskemu učenju in informacijskemu opismenjevanju. V vseh knjižnicah so uporabniki imeli možnost uporabe več računalnikov z dostopom do svetovnega spleta in elektronskih baz podatkov ter programskim paketom MS Office. Brezplačen brezžični dostop do interneta je na voljo v vseh enotah knjižnice.

Usposabljanja za uporabo e-storitev knjižnice

Tudi v letu 2023 smo člane individualno usposabljali za uporabo spletnih storitev knjižnice (izposoja e-knjig, zvočnih knjig, samostojno iskanje gradiv in informacij, uporaba sistema Cobiss+, iskanje po e-bazah podatkov,...) in s tem aktivno zasledovali naše strateške usmeritve²³. Organizirane izvedbe tovrstnega usposabljanja se je v Knjižnici Tolmin udeležila skupina iz projekta CSD Aktivna starost – sožitje generacij, e-storitve so tudi del organiziranih obiskov starejših osnovnošolcev v knjižnici.

Računalniška točka

Računalniška točka je namenjena predvsem starejšim in začetnikom, ki se prvič srečajo z računalnikom, ali pa jih zanima samo določen program, uporaba spletnih orodij oz. potrebujejo pomoč pri uporabi telefona, tablice ipd. V letu 2023 je bibliotekarka v Knjižnici Bovec izvedla 12 individualnih srečanj za računalniško opismenjevanje, kar je iz organizacijskih razlogov

²³ Cilj 6. Povečanje uporabe e-storitev in inf. ter rač. opismenjevanje

manj od načrtovanega. Storitve je dodana tudi na portal Kam po znanje, ki ga pripravlja Andragoški center Slovenije in je namenjen pregledu možnosti izobraževanja odraslih.

Knjižnica semen

Leta 2022 je knjižnica pristopila k projektu Knjižnica semen, ki je izvorno projekt Goriške knjižnice, v naši knjižnični mreži ga je med svoje storitve uvrstila Knjižnica Kobarid. Projekt je eden od načinov ohranjanja biotske pestrosti kulturnih rastlin, ki temelji na brezplačni izmenjavi semen in zasleduje enega od strateško zastavljenih področij znotraj Strategije razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027²⁴, hkrati pa izkazuje proaktivno vlogo knjižnice v lokalnem okolju in spodbuja vseživljenjsko učenje prebivalcev. Ideja projekta je izposoja različnih avtohtonih semen, ki jih uporabniki po pridelavi delno vrnejo v knjižnico. V letu 2023 je knjižnica izdala posodobljeno informativno brošuro, na spletni strani in na računalniku v kobarški knjižnici je članom na voljo pregleden katalog. Tudi v letu 2023 smo sodelujočim v projektu Knjižnica semen podarili letno članarino, da bi tako spodbujali obiskovanje knjižnice. Spomladi 2023 je v Knjižnici Kobarid potekalo zbiranje semen, vodja projekta je sodelovala tudi na dogodku Izmenjava sadik na kobarškem trgu, ki ga letno organizira društvo Samooskrba Kobarid. V sklopu projekta aktivno spodbujamo izposajo tematskega knjižničnega gradiva in s tem zasledujemo strateški cilj povečanja uporabe knjižnične zbirke.²⁵ V letu 2023 je v Knjižnici semen sodelovalo 35 članov, od tega se je zaradi projekta na novo vpisalo 5 članov. Knjižnica je ponujala 33 različnih vrst semen zelenjave, zelišč in rož. Izposojenih je bilo 92 vrečk semen.

Demenci prijazne točke

Vse tri krajevne knjižnice so tudi v letu 2023 nosile znak Demenci prijazna točka, ki smo ga v sodelovanju z društvom Spominčica Zgornjega Posočja in Spominčica Alzheimer Slovenija pridobili aprila 2021. V sklopu DPT smo skrbeli za ozaveščanje ljudi o demenci in z njo povezanimi težavami, izpostavljali tematsko gradivo ter sledili aktualnim informacijam na tem področju. Bibliotekarka se je spomladi 2023 udeležila sklopa predavanj in delavnic v okviru Podporne skupine za svojce z demenco, več zaposlenih pa se je udeležilo osvežitvenega predavanja o demenci. V sodelovanju z društvom Spominčica Zgornjega Posočja smo v letu 2023 izvedli sklop predavanj ob svetovnem dnevu Alzheimerjeve bolezni (21. september). O prepoznavnih znakih demence je v Kobaridu in Bovcu predavala Iris Bratina iz Zdravstvenega doma Tolmin. V Knjižnici Tolmin je predavanje z naslovom *Moje potovanje z mamo skozi labirint demence* pripravila Alenka Veber.

4.4.2 Bibliopedagoško delo in spodbujanje bralne kulture za otroke in mlade

Knjižnica z izvedbo organiziranih dejavnosti zelo dobro sodeluje z lokalnimi vrtci in osnovnimi šolami ter tolminsko gimnazijo in tako spodbuja bralno pismenost ter bralno kulturo med mladimi na splošno. Izvajani dogodki in dejavnosti sledijo tudi strateškemu načrtu (Cilj 2. Povečanje uporabe knjižnične zbirke ter Cilj 3. Povečanje števila uporabnikov knjižnice), z njimi želimo spodbuditi mlade k branju in uporabi knjižice tudi v prostem času. Ob začetku šolskega leta 2023/24 smo otroke in mlade ponovno povabili k brezplačnemu vpisu v knjižnico preko različnih medijev in osebno ob obiskih. Organiziranih dejavnosti se je v vseh oddelkih knjižnice skupaj udeležilo več kot 3.000 otrok.

Obiski predšolskih otrok

Knjižničarka iz tolminske knjižnice je v letu 2023 pripravila bibliopedagoške ure za 34 skupin otrok (5 manj kot v 2022), nekatere med njimi je obiskala v vrtcu. Njenim pravljicam je

²⁴ Strateško področje 4: Trajnostni razvoj kot vodilo delovanja knjižnic

²⁵ Več o projektu na www.kektolmin.si/knjiznica-semen.

prisluhnilo 862 otrok (219 več kot v 2022) iz vrtcev Tolmin, Podmelec, Šentviška Gora in Volarje. Bovško knjižnico je obiskalo 159 predšolskih otrok (57 več kot v 2022) oz. 14 vrtčevskih skupin (5 več kot 2022). Poslušali so pravljice ter spoznavali knjižnico in uporabo njenih storitev. Kobarško knjižnico je obiskalo 173 vrtčevskih otrok (8 manj kot leto prej zaradi manjšega števila otrok v skupinah) oz. 12 vrtčevskih skupin (2 več kot leto prej). Potujočo knjižnico otroci iz vrtcev sicer redno mesečno obiskujejo glede na razpored obiskov, osmim skupinam 199 otrok (133 več kot leto prej) pa je knjižničarka pripravila tudi pravljíčno uro na bibliobusu. Skupine otrok iz vrtcev sicer obiskujejo knjižnico tudi izven organiziranih bibliopedagoških ur (npr. ogled razstav).

Preko celega leta so knjižničarke pripravile **43** bibliopedagoških ur, ki se jih je udeležilo **68** skupin vrtčevskih otrok (8 več kot v 2022), kar pomeni **1.393** predšolskih otrok (359 več kot leto prej).

Obiski šolskih skupin

Izven posebnih projektov (Moja knjižnica, Rastem s knjigo) je med letom 2023 Knjižnico Tolmin obiskalo 65 otrok iz POŠ Drežnica in Breginj ter OŠ Tolmin, kobarško knjižnico 35 šolskih skupin iz OŠ Kobarid (752 otrok, kar je 205 več kot leto prej), bovško pa 9 skupin iz OŠ Bovec (144 otrok, kar je 66 več kot leto prej). Sodelovanje z osnovnimi šolami v lokalnem okolju je del strateških usmeritev knjižnice v spodbujanje branja in uporabe knjižničnih storitev ter knjižnice kot prostora za kakovostno preživljanje prostega časa med mladimi.

Knjižničarke in knjižničarji so skupno pripravili **37** bibliopedagoških ur, ki se jih je udeležilo **961** učencev, kar je 92 učencev več kot leto prej.

Uganke na Primorskem valu

V mesecu decembru 2023 smo se odzvali pobudi lokalne radijske postaje Alpski val in v sodelovanju z ostalimi knjižnicami goriškega območja pripravili uganke na temo zime in praznikov. Knjižničarke iz Ajdovščine, Idrije, Nove Gorice in Tolmina so iz knjižnične zbirke izbrale in prebrale vsaka po 5 ugank. Radijska postaja je otroke nagradila s priložnostnimi darili.

Malček palček bere

Spodbujanje staršev k branju svojim otrokom je pomemben element na poti bralne pismenosti otrok. Z bralnimi predlogi, ki smo jih izbirali med kakovostnimi deli za najmlajše, smo spodbujali izposojajo predvsem novejše knjižne produkcije. Predloge smo izpostavljali v otroških koticah naših knjižnic ter na spletni strani.

Pravljíčni kovček

Otrokom smo v vseh naših oddelkih v izposojajo ponujali pravljíčne kovčke s podobami živali, napolnjenimi z raznovrstno otroško literaturo, lutkami in predmeti. S tem spodbujamo otroško domišljijo, ki igra pomembno vlogo tudi pri učenju branja, ter večjo izposojajo gradiva.

Koraki do branja

Projekt Koraki do branja je nastal v sodelovanju z Osnovno šolo Tolmin. Z njim knjižnica ponuja oporo otrokom pri usvajanju bralne pismenosti. Izbor priporočenih knjig je namenjen mlajšim otrokom, ki se učijo branja malih tiskanih črk, otrokom s težavami pri branju ter otrokom, katerih materni jezik ni slovenščina. Knjige so polepljene s posebnimi nalepkami, ki označujejo stopnjo branja in zahtevnost besedila (Začenjam, Boljši sem in Že znam) in so na voljo v vseh oddelkih knjižnice. V letu 2023 smo posodobili informativno zloženko, ki je na voljo staršem, prejeli pa so jo tudi vsi tretješolci v Posočju ob predstavitvi bralne akcije Moja knjižnica. Uvrščanje ustrezne literature v zbirko otroškega oddelka je tudi del nabavne politike

knjižnice. Projekt nadgrajujemo tudi na spletni strani, kjer starši najdejo sezname primernih knjig in nasvete za pomoč pri učenju branja.

Aplikacija Kobi

V Knjižnici Tolmin je bila na tabličnem računalniku na voljo aplikacija Kobi. Namenjena je otrokom, ki imajo pri branju težave, se spopadajo z disleksijo ali se pri branju težko zberejo. Kot učni pripomoček za učenje branja jo priporočajo tudi šolski strokovni delavci, zato jo nekateri otroci že poznajo in z njeno uporabo v knjižnici lahko nadgrajujejo šolsko delo. Zainteresiranim uporabnikom smo nudili individualne predstavitve delovanja.

Dislektikom prijazno branje

Nadaljevali smo z označevanjem mladinskih knjig, katerih besedilo je po strokovnih kriterijih zapisano v dislektikom prijazni obliki, da bi k branju spodbudili tudi tiste, ki imajo pri tem težave. V 2023 smo pripravili informativno brošuro na temo disleksije.

Moja knjižnica – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin (šolsko leto 2022/2023 in 2023/2024)

Akcija spodbujanja branja za tretješolce iz Zgornjega Posočja se vsako šolsko leto začne prvi ponedeljek v oktobru, na svetovni dan otrok, ter konča konec aprila. Namen akcije je učencem tretjih razredov olajšati prehod na samostojno branje in jih spodbuditi k rednemu branju ter obiskovanju knjižnice. Poleg učencev 3. razredov na območju občin Tolmin, Kobarid in Bovec v akciji vsako leto sodelujejo tudi učenci Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami Tolmin in varovanci Varstveno delovnega centra Tolmin.

V šolskem letu 2022/2023 (17. sezona) je od 176 učencev vseh 12 knjig prebralo **108** učencev, kar je 61 % vseh tretješolcev v Posočju (12 % manj kot leta 2022). Skupaj so prebrali 1.296 knjig, to je 132 manj kot leto prej, zaradi akcije pa se je v knjižnico včlanilo **30** otrok, kar je 9 več kot preteklo leto. Ob zaključku akcije smo učence ponovno povabili v knjižnico in jim podelili priznanja ter jih nagradili s športno uro.

V akciji je sodelovalo tudi 37 varovancev VDC in učencev PŠ za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami.

Novo sezono akcije za šolsko leto 2023/2024 smo začeli oktobra 2023. Ob Dnevu knjižnice, med Tednom otroka ter z obiski razredov na šolah so knjižničarke izvedle 17 predstavitev akcije (brez Podbrda in Soče - ni tretješolcev), ko smo k sodelovanju in branju povabili 154 novih tretješolcev in 22 učencev Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami pri OŠ Tolmin. Za varovance VDC Tolmin in skupino uporabnikov iz DU Petrovo Brdo smo za sezono 2023/24 kot nov projekt pripravili posebej prilagojen bralni karton in pravila izvedbe²⁶.

Uganka meseca

V letu 2023 so mladi obiskovalci vseh naših oddelkov lahko reševali Uganko meseca že 18. leto zapored, poleg tiskane in elektronske tudi interaktivno obliko preko spletne strani Liveworsheds. Uganke smo povezovali z vsebinami leposlovnih in poučnih otroških knjig ter s tem spodbujali njihovo uporabo in izposajo. Vsak mesec smo trem izzrebanim podelili knjižne nagrade.

Poletno uganko smo popestrili s spodbudo h kreativnemu pisanju Zgodbe o poletnih dogodivščinah. Prejeli smo 7 zgodbic in pet otrok nagradili s promocijskimi loparji za tenis.

²⁶ Glej 4.4.7 Oblike dejavnosti za ranljive skupine (otroke, mladino in odrasle)

V letu 2023 je pri reševanju uganke vsak mesec povprečno sodelovalo 83 otrok (16 več kot v 2022), skupno v celem letu pa **1001** (35 % več kot leto prej). Knjižno uganko smo promovirali z objavami na spletni in Facebook strani knjižnice, na Instagram profilu ter v prostorih knjižnic.

QL knjige

Mesečno smo pripravljali bralne predloge za najstnike in jih na ta način usmerjali k branju kakovostnih in berljivih mladinskih literarnih del. Izbor smo na različne načine promovirali med mladimi.

Piktogrami

Tudi v letu 2023 smo nadaljevali z opremljanjem novega mladinskega leposlovja s piktogrami, posebnimi slikovnimi oznakami, da bi mladim olajšali izbiro gradiva in s tem spodbujali branje.

Zlate hruške

Center za mladinsko književnost Pionirska iz Mestne knjižnice Ljubljana vsako leto podeli znak za kakovost – zlato hruško kakovostnim naslovom otroške in mladinske literature. Tudi v letu 2023 smo take knjige opremili s simbolom zlate hruške. Nalepke na hrbtni strani knjig omogočajo hitro prepoznavo kvalitetnih knjig na knjižnih policah in spodbujajo bralno kulturo med mladimi. Sezname in spletne povezave do podrobnih informacij o zlatih hruškah so objavljeni na spletni strani knjižnice.

Rastem s knjigo za OŠ in SŠ (šolsko leto 2022/23 in 2023/24)

Projekt, namenjen učencem 7. razredov OŠ in dijakom 1. letnikov SŠ, poteka na nacionalnem nivoju pod okriljem Ministrstva za kulturo in Javne agencije za knjigo, splošne knjižnice pa kot izvajalke v lokalnem okolju sodelujemo z OŠ in SŠ.

V šolskem letu 2022/2023 smo za osnovnošolce projekt izvajali že 17., za srednješolce pa 13. zapored. Učencem oz. dijakom pripravimo predstavitev knjižnične dejavnosti, seznanimo jih s postavitvijo in iskanjem gradiva, posebno pozornost namenjamo tudi predstavitvi elektronskih knjižničnih virov (mCobiss, Biblos, Audibook, spletna enciklopedija Britannica itd.). Učenci in dijaki si ogledajo video predstavitev knjige (pripravi JAK), ki jo ob zaključku obiska prejmejo v dar.

Tolminsko knjižnico so v šol. letu 2022/23 obiskale tri skupine učencev 7. razreda OŠ Tolmin (66 otrok) in ena skupina iz OŠ Most na Soči (33 otrok). Dve skupni sedmošolcev OŠ Kobarid (44 otrok) sta spoznavali krajevno knjižnico v Kobaridu, sedmošolci iz OŠ Bovec (25 otrok) pa bovško knjižnico. Trije sedmošolci iz OŠ Podbrdo so v sklopu projekta obiskali Potujočo knjižnico, dijaki tolminske gimnazije pa so knjižnico obiskali že v začetku sezone (leto 2022).

V prvi polovici šol. leta 2023/24 je tolminsko knjižnico obiskalo 63 otrok (3 skupine) iz OŠ Tolmin in 45 otrok (2 skupini) iz OŠ Most na Soči, Knjižnico Kobarid 57 otrok (3 skupine), Knjižnico Bovec 22 otrok (2 skupini) in Potujočo knjižnico 2 učenca OŠ Podbrdo.

Preko projekta Rastem s knjigo smo v letu 2023 izvedli predstavitev projekta in knjižnične dejavnosti za 17 skupin sedmošolcev, s čimer smo dosegli **360** otrok (15 več kot leto prej).

Bralnice pod slamnikom... ob Soči

Založba Miš d.o.o. je skupaj z osmimi knjižnicami soorganizatorkami, med njimi je tudi Knjižnica Tolmin, že 13. leto zapored organizirala festival Bralnice pod slamnikom. Skupaj je festival zabeležil 7.840 udeležencev, več kot 110 prireditev, 29 gostujočih avtorjev in 58 lokacij. Festival je namenjen spodbujanju otrok in mladih k branju kakovostnih otroških in mladinskih del. Pod naslovom *Ljubezen, veselje, žalost jeza – vse to je v meni!* je v ospredje

postavil čustva; kako čustva v knjigah prepoznati, z njihovo pomočjo motivirati za branje, kako razvijati čustveno pismenost, kako knjižna ilustracija poudari različna čustvena stanja knjižnih junakov. Festival je potekal med marcem in majem 2023, začel pa se je s strokovnim srečanjem v Knjižnici Domžale in preko Youtube kanala 21. marca. Svoje znanje in izkušnje so z nami delili: Tilka Jamnik, Barbara Kreš, Sabina Fras Popović, Damijan Stepančič, Nina Mav Hrovat, Mateja Gomboc, Maša Ogrizek ter Tina Bilban. Kot vsako leto je bil tudi tokrat razpisan literarno - ustvarjalni natečaj, namenjen učencem in učenkam 2. in 3. triade ter dijakom in dijakinjam srednjih šol. Na natečaju so sodelovali učenci OŠ Tolmin, OŠ Kobarid in OŠ Bovec. V sklopu festivala se je v naših knjižnicah zvrstilo več razstav izdelkov otrok iz vrtcev in šol v Posočju:

- 15.3. Obisk Vrtca Žaga v Knjižnici Bovec, predstavitev projekta, vabilo k sodelovanju in pravljičica
- 30.3. – 14.4. razstava OŠ Most na Soči (1.razred) v Knjižnici Tolmin
- 31.3. Vrtec Tolmin, obisk pisateljice Anje Štefan
- od 11.4. razstava izdelkov Vrtca Žaga v Knjižnici Bovec
- od 21.4. razstava izdelkov Podružnične šole za otroke s posebnimi potrebami Tolmin v Knjižnici Bovec
- od 8.5. razstava izdelkov Vrtca Kobarid (skupina Metuljčki) v Knjižnici Kobarid
- 19.4. – 8.5. razstava izdelkov Vrtec Bovec v Knjižnici Bovec
- 18.5. – 2.6. razstava Vrtec Bovec (Ježki)

Osrednji festivalski dogodek v naši organizaciji je potekal v Knjižnici Tolmin, ko smo gostili pisatelja, pesnika in prevajalca Petra Svetino ter akademskega slikarja in ilustratorja Petra Škerla s predstavitvijo slikanice Krušno mesto. Ob tem smo v knjižnici postavili na ogled razstavo ilustracij Petra Škerla. Dogodka so se udeležili učenci 8. razredov OŠ Franceta Bevka Tolmin.

Spletni dogodki:

- 21. marec: tradicionalno strokovno srečanje v Knjižnici Domžale in s tem otvoritev trinajstega festivala Bralnice pod slamnikom
- 4. april: pogovor z avstralsko mladinsko pisateljico Bren MacDibble o njeni uspešnici Jaz, čebela; z njo se je pogovarjal Boštjan Gorenc - Pižama

Zaključek mladinskega literarnega festivala je bil 26. maja 2023 v sklopu Dneva za mlade v parku Martina Krpana v Domžalah. Gostja je bila Maša Jazbec s knjigo Z vsemi čuti!, odvijale so se tudi likovne delavnice z ilustratorjema Ivanom Mitrevskim in Miho Hančičem. Na zaključku so razglasili tudi zmagovalce literarno – ustvarjalnega natečaja.

V naši knjižnici se je v času festivala zvrstilo 5 prireditev, sodelovalo je 7 ustanov, vseh udeležencev pa je bilo okoli **250**.

O festivalu smo pripravili prispevek v lokalnem časopisu Sočasnik in skrbeli za objave o festivalskih dogodkih na naši spletni strani in družbenih omrežjih.

Tematske razstave

Za mlade bralce smo izpostavljali gradivo na različne teme. S priložnostnimi razstavami smo jih obveščali tudi o literarnih nagradah ter jih s predstavitvijo knjižnih novitet in zanimivih del usmerjali k branju kakovostne literature. V pravljični sobi tolminske knjižnice smo med drugim izpostavili knjige za poletno branje, knjige o zimi in praznikih itd.

Obveščanje o novostih

Za mlade bralce smo tudi v letu 2023 pripravljali zgibanke s sezname novosti, ki so dostopni v knjižnici in na spletni strani. Na ta način otroke in predvsem njihove starše seznanjamo z aktualno knjižno produkcijo in jih spodbujamo k branju.

4.4.3 Medgeneracijsko spodbujanje branja

Bralna bratovščina

Četrta sezona Bralne bratovščine je potekala v času koledarskega poletja od 21. 6. do 23. 9. 2023. Bralce smo ob začetku akcije z različnim promocijskim gradivom povabili, da se povežejo v bralne bratovščine, ki jo sestavljata vsaj ena mladoletna oseba (kapetan bratovščine) in en odrasel. Pogoj za sodelovanje je članstvo v knjižnici, uspešen zaključek pa pomeni dvanajst prebranih knjig, od tega najmanj dve za odrasle. Branje tematsko ni bilo omejeno, uspešne bratovščine so prejele simbolično nagrado - družabno igro Črka na črko. Akcijo je v letu 2023 uspešno zaključilo 89 bratovščin (v Tolminu 55, Kobaridu 22, Bovcu 12), kar je 35 bratovščin ali 64 % več kot v preteklem letu. Skupaj so prebrali 1.068 knjig. Zaradi akcije so se v knjižnico včlanili 4 novi bralci (enako kot v 2022), ki so kot spodbudo prejeli promocijsko torbo knjižnice. Akcija Bralna bratovščina je bila v letu 2020 zasnovana z željo po spodbujanju bralne kulture kot tudi po medgeneracijskem povezovanju bralcev in povečanju obiska knjižnice med poletnimi počitnicami.

Od knjige do filma

Kot izviren način promocije knjižničnega gradiva izvajamo projekt Od knjige do filma v sodelovanju s Kinogledališčem Tolmin. V vseh naših enotah izpostavljamo nekatere filme, ki se vrtijo v tolminskem kinu in so bili posneti po literarni predlogi. V letu 2023 smo pripravili 3 razstave knjižničnega gradiva, pri dveh smo izvedli nagradno žrebanje (Asterix in Mala morska deklica). Pri obeh nagradnih vprašanjih je kinogledališče podarilo po dve brezplačni vstopnici za ogled filma.

Bralni vlak novi 2023

Jeseni 2023 se je knjižnica pridružila projektu Bralni vlak založbe Sodobnost. Gre za projekt spodbujanja branja, v katerem sodelujeta odrasli in otrok. Sodelovanje poteka preko spletne strani založbe, knjižnica pa skozi projekt spodbuja izposajo knjig in širi bralno kulturo.

4.4.4 Spodbujanje bralne kulture za odrasle

Primorci beremo

Projekt spodbujanja branja literarnih del slovenskih avtorjev Primorci beremo je najobsežnejši tovrstni projekt za odrasle v Sloveniji. V njem sodeluje devet slovenskih knjižnic ter Narodna in študijska knjižnica v Trstu s podružnico v Gorici. Projekt je potekal od 24. aprila do 3. novembra 2023. Priporočilni seznam je ponujal 90 naslovov knjig, od tega 77 proznih del in 13 pesniških zbirk. Med njimi je bilo 34 naslovov na voljo tudi kot e-knjiga in 2 kot zvočna knjiga. Kratke vsebine izbranih del so prispevale sodelujoče knjižnice.

V tolminski knjižnici in njenih enotah je sodelovalo 96 bralk in bralcev (8 več kot v 2022), ki so skupaj prebrali 734 knjig. Priznanja z nagrado je prejelo 81 tistih, ki so prebrali vsaj 5 proznih del in eno pesniško zbirko. Na zaključni prireditvi smo gostili Marija Čuka in Adrijana Pahorja, ki sta predstavila knjigo Fojba. Vodja projekta v naši knjižnici je skupaj s sistemskim administratorjem tudi v letu 2023 skrbela za spletno stran projekta ter pripravila vse potrebne tiskovine za vse sodelujoče knjižnice.

V vseh primorskih knjižnicah je skupaj sodelovalo 1.137 sodelujočih bralcev, ki so skupaj prebrali kar 7.838 knjig slovenskih avtorjev (337 knjig oz. 4,5% več kot preteklo leto). Od leta 2007 je vključno z letošnjo sezono v projektu Primorci beremo sodelovalo že 14.761 bralcev,

ki so skupaj prebrali 112.492 knjig slovenskih avtorjev. Najbolj brane so bile: Tadej Golob: Koma; Irena Svetek: Beli volk; Feri Lainšček: Petelinje jajce; Drago Jančar: Ob nastanku sveta; Miha Mazzini: Osebno.

Primorci beremo ob skodelici kave

Bralni klub, ki v Knjižnici Bovec nadgrajuje projekt Primorci beremo, je bil v letu 2023 organiziran petkrat. Srečanj se je skupaj udeležilo 39 oseb. Prebirali so knjige s seznama Primorci beremo in delili mnenja o njih.

Tvoja, moja, naša knjižnica – kulturna oddaja o knjigah in knjižnici

Decembra 2023 se je na programu lokalne radijske postaje Primorski val odvrtela že 361. oddaja Moja, tvoja, naša knjižnica. V 12 mesečnih oddajah je bilo med drugim v rubriki Knjižne novosti predstavljenih 61 novih knjig. Knjižne novosti smo na posebnih plakatih promovirali tudi v vseh naših knjižnicah ter jih objavili na spletni strani knjižnice. Poslušalce smo obveščali o storitvah in dogajanju v knjižnici, poročali o nagrajenih knjigah ter jih vabili na razne dogodke. Preko radijskega medija smo dosegli širok krog potencialnih uporabnikov knjižnice in promovirali kakovostno literaturo za različne starostne skupine.

Knjižna pekarna

Pripravljene knjižne pakete iz knjižne pekarnice smo bralcem ponujali preko celega leta. V vrečke, katere vsebino bralci vidijo šele po izposoji, med knjižne novosti dodamo tudi kakovostna leposlovna dela slovenskih ali tujih avtorjev in tako bralcem ponudimo možnost drugačne bralne izkušnje.

Goodreads

Tudi v letu 2023 smo s posebno nalepko opremljali knjige, ki so na portalu Goodreads dosegle oceno najmanj 4 od 5 možnih. Spletni portal Goodreads prinaša opise knjig in knjižna priporočila bralcev z vsega sveta. Na njem lahko poleg knjižnih vsebin predvsem žanrske literature preverimo povprečno oceno, ki jo je posamezno delo prejelo na podlagi ocen več tisoč bralcev.

V Knjižnici Tolmin so z nalepkami goodreads označena žanrska dela sodobnih avtorjev, ki so v slovenščini izšla med leti 2010 in 2020. Od leta 2021 se z nalepkami opremlja nove knjige za vse oddelke. Ocena na portalu Goodreads predstavlja tudi eno od orodij pri odločanju glede števila izvodov pri nakupu gradiva. S tovrstnim označevanjem želimo uporabnikom pomagati pri izboru priložnega gradiva ter jih usmeriti k branju kakovostne žanrske literature.

Priporočamo!

Tudi v letu 2023 smo nadaljevali s promocijo kvalitetnega slovenskega in prevedenega leposlovja. Vsak mesec smo v vseh naših knjižnicah še posebej izpostavili en naslov nagrajenih in kakovostnih knjig. Knjige, označene s posebnimi nalepkami Priporočamo!, so s preteklimi predlogi za kakovostno branje postavljene v posebne kotičke. Vsebine priporočenih knjig smo objavili tudi v rubriki Priporočamo na spletni strani knjižnice.

Priporočene knjige v letu 2023:

Douglas Stuart	Shuggie Bain
Carsten Henn	Sprehajalec knjig
Danaja Lorenčič	Nepopolna
Mike Gayle	Vsi ti osamljeni ljudje
Lale Gül	Živela bom
Iva L. Novak	Ajaccio, ponovno
Rosella Postorino	Samo ljubil sem te
Claire Keegan	Take majhne stvari
Marco Balzano	Ostala bom tu
Maud Ankaoua	Srce Himalaje
Barbara Cerar	Pretežno jasno
Lindsey J. Palmer	Miza za šest

Dobreknjige.si

Spletni portal s priporočilno literaturo, namenjen promociji dobrega branja, sta zasnovali knjižnici iz Nove Gorice in Kopra, danes ga soustvarja že večina slovenskih knjižnic. Uporaba portala z leti eksponentno narašča, skupna statistika do konca leta 2023 beleži že preko 15 milijonov ogledov vsebin. Portal promoviramo na spletni strani kot uporabno orodje za izbiro dobrega branja. V letu 2023 tolminski knjižničarji niso prispevali zapisov, so pa do konca leta 2023 priporočila, ki so jih naši knjižničarji na portal vnesli v preteklih letih, dosegla 18.374 ogledov, od tega v letu 2023 2.200.

Tematske razstave in bralne spodbude

S ciljem povečanja uporabe knjižnične zbirke (obrat gradiva) in spodbujanja vseživljenjskega učenja smo v vseh naših krajevnih knjižnicah pripravili več priložnostnih razstav gradiva na aktualne teme. Priložnostne razstave pripravljamo tudi ob različnih prireditvah, obletnicah znanih literatov, praznikih in podobno.

Priložnostne razstave gradiva v Knjižnici Tolmin 2023:

Datum	Vsebina
Januar	Nova postavitev: Ilustrirane zgodbe za odrasle
Februar	Pust, Valentinovo
Marec	Alkohol, Svetovni dan poezije
April	Velika noč, Turistični vodiči
Maj	Primorci beremo
Junij	Užaljeno maščevanje - taborišča
Julij	Kino pod brezami – biografije glasbenikov
Julij	Kino pod brezami – francoski avtorji
Avgust	Knjige za plažo
September	Prvi šolski dan, Nacionalni mesec skupnega branja
Oktober	Živa knjižnica – knjige o duševnem zdravju
Oktober	Rožnati oktober – mednarodni mesec boja proti raku dojk
November	HOSPIC – ob promociji društva, ki se ustanavlja v Tolminu
December	Knjige o decembrskih, božičnih praznikih

Obveščanje o novostih

Za odrasle bralce smo redno pripravljali zgibanke s seznamami novega knjižničnega gradiva ter seznam elektronskih in zvočnih knjig, ki so dostopni tudi na spletni strani knjižnice.

Literarne nagrade

Na spletni strani knjižnice smo nadaljevali s posodabljanjem podstrani Literarne nagrade z aktualnimi nagradami, s plakati smo bralce na to temo obveščali tudi v knjižnicah in v radijski oddaji. S tem želimo pozitivno prispevati k dvigu bralne kulture med uporabniki in jih usmerjati k branju kakovostne slovenske in tuje literature.

Teden slovenskih splošnih knjižnic

smo skupaj z ostalimi splošnimi knjižnicami praznovali med 20. in 24. novembrom 2023 pod enotnim sloganom *Knjižnica, ključ do širokih obzorij*. Slogan smo izkoristili za promocijo knjižnice kot prostora za vseživljenjsko učenje in raznolikih dogodkov, ki jih knjižnica v ta namen ponuja.

4.4.5 Dogodki in prireditve

V letu 2023 smo sami in v sodelovanju z drugimi organizirali več prireditev in dogodkov za odrasle in otroke. S prireditvami v atriju tolminske knjižnice smo sodelovali pri izvedbi Tmingskega poletja in vse leto organizirali različne dogodke v sodelovanju z zunanjimi organizacijami in društvi, kar poleg bogatega prispevka k vseživljenjskemu učenju pozitivno prispeva k splošni prepoznavnosti knjižnice v javnosti.

Med drugim smo sodelovali s Planinskim društvom Tolmin, Klubom zdravljenih alkoholikov, Ljudsko univerzo Tolmin in PRC, Čebelariskim društvom Tolmin, tolminskimi gasilci, Malo hišo, VDC Tolmin, NIJZ, društvom Myra Locatelli, Tolminskim muzejem, Občino Tolmin itd. V vseh naših enotah je bilo skupaj izvedenih 164 prireditev, razstav in drugih splošni javnosti dostopnih dogodkov, ki jih je obiskalo približno 5.000 obiskovalcev.

Tabela izvedenih dogodkov in prireditev:

	Načrtovano 2023 Tolmin	Realizacija 2023 Tolmin	Načrtovano 2023 Bovec	Realizacija 2023 Bovec	Načrtovano 2023 Kobarid	Realizacija 2023 Kobarid	Načrtovano 2023 skupaj	Realizacija 2023 skupaj
Prireditve za odrasle	60	69	47	31	9	9	117	109
bralna kultura	11	12	17	15	3	1	31	28
razstava	5	6			2	1	7	7
dokumentarna razstava	1	2				1	1	1
predstava	0	1					0	1
film	7	6					7	6
glasba	2	4					2	4
potopis	8	8	1	2	1	3	10	13
predavanje	15	25		1	2	3	17	29
delavnica	1	1	1				2	1
računalniška usposabljanja ¹		0	30	12			30	12
ostalo	10	4	1	1	1	1	12	6
Prireditve za otroke	19	29	13	11	17	15	49	55
bralna kultura za otroke	12	16	10	9	10	9	32	34
razstava za otroke	1	1			2		3	1
ustvarjalna delavnica za otroke	2	5	1	1	3	4	6	10
Druge delavnice	0	2		1		1		4
predstava za otroke	2	2	1	0	1	1	3	3
film	1	1					1	1
drugo	1	2	1	0	1		3	2
Skupaj	89	98	63	42	26	24	166	164

4.4.5.1 Dogodki in prireditve za odrasle²⁷

Predstavitve knjig in bralna kultura

Bralno kulturo spodbujamo tudi s predstavitvami različnih literarnih del v naših knjižnicah. V galeriji tolminske knjižnice smo organizirali več predstavitev knjig domačih avtorjev oziroma del z domoznansko vsebino, npr. pesniško zbirko Boruta Rutarja *Božji mlini*, monografijo Fedje Klavora, pesniško zbirko *Javorca* in knjigo Jožeta Muniha *Odsev Kozlovega roba*. V okviru dejavnosti knjižnice za ranljive skupine smo v sodelovanju z Varstveno delovnim centrom

²⁷ Dogodki krajevnih knjižnic so zbrani v poglavjih 4.5 in 4.6.

Tolmin predstavili knjigo Magdalenca išče fanta, ki so jo ustvarili uporabniki VDC Tolmin. Na lokaciji tovarne Gostol, nekdanjega italijanskega fašističnega taborišča, smo v sodelovanju z društvom Myra Locatelli organizirali predstavitev knjige *Užaljeno maščevanje* avtorjev Urške Strle, Ota Lutharja in Marte Verginella.

Poleg lokalnih smo gostili tudi priznane in uveljavljene slovenske avtorje - Toneta Kuntnerja, Antona Komata, Karla Gržana, Marija Čuka (ob zaključku projekta Primorci beremo), Miho Šaleharja (v sodelovanju s Klubom zdravljenih alkoholikov Tolmin) in Boštjana Gorenca - Pižamo (sodelovanje s TNP).

Nekaj predstavitev knjig smo pripravili tudi v krajevnih knjižnicah, v Bovcu npr. Vito Komac: Umor v domu ostarelih, Dragica Kraljič: Nisem kot drugi, v Kobaridu o samooskrbi vrta v sklopu Knjižnice semen).

Povratna vozovnica

Potopisna predavanja organiziramo pod skupnim imenom Povratna vozovnica. Predavanja so zastavljena sezonsko od oktobra do februarja in razporejena v vse naše enote. Med drugim smo prisluhnili predavanjem o Caminu, Islandiji, Grčiji in Kolumbiji ter skrivnostih podvodnega sveta. Eno potopisno predavanje je v galeriji knjižnice organiziral Posoški razvojni center in dve Planinsko društvo Tolmin v okviru planinskih večerov.

Poskrbite za svoje zdravje

V letu 2023 smo predavanja na temo zdravja pod sloganom Poskrbite za svoje zdravje organizirali bodisi samostojno bodisi v sodelovanju z lokalnimi zdravstvenimi inštitucijami in društvi (Zdravstveni dom Tolmin, Center za duševno zdravje Tolmin, Klub zdravljenih alkoholikov Tolmin, Društvo diabetikov Tolmin, Društvo za srce, Spominčica, Društvo upokojencev Tolmin). V sodelovanju z NIJZ Nova Gorica smo v sklopu Festivala duševnega zdravja Goriške izvedli Živo knjižnico na temo duševnega zdravja.

Srečanja za mlade mamice

V Knjižnici Tolmin je Mihela Nanut, dipl. medicinska sestra in doula ter prostovoljka instituta Umbilica, v spomladanskem času organizirala cikel brezplačnih mesečnih srečanj za nosečnice in mamice na porodniški (3 srečanja), ki so se zaključila s predavanjem za vse starše z naslovom Prva pomoč dojenčku in malčku.

Festival Brati gore

Ob mednarodnem dnevu gora in festivalu Brati gore smo v sodelovanju s Posoškim razvojnim centrom in Planinskim društvom Tolmin ter založbama Buča in Hiša knjig organizirali obisk dveh alpinističnih legend, Reinholda Messnerja in njegovo ženo Dianne ter Vikija Grošlja. Alpinista sta Slovenijo obiskala ob izidu knjig *Podobe smisla* in *Mojih 33 odprav*. Zaradi pričakovanega množičnega obiska smo prireditve organizirali v tolminskem kinogledališču.

Spodbujanje družinske pismenosti novi 2023

V sodelovanju z Ljudsko univerzo Tolmin (PRC) smo v jeseni zastavili sklop predavanj in delavnic na temo spodbujanja družinske pismenosti. V letu 2023 smo gostili dve predavanji: pripovedovalka in nagrajena avtorica Špela Frlic je spregovorila o tem, kako na igriv način vključiti pripovedovanje v družinsko življenje, predavanje profesorice specialne in rehabilitacijske pedagogike Nives Vogrinec je bilo namenjeno pedagoškemu delavcu in staršem otrok, ki imajo težave pri branju – na kakšen način si lahko pomagajo in v kakšno pomoč jim je aplikacija KOBI, ki jo ponuja tudi naša knjižnica.

Bukvarna

V vseh treh krajevnih knjižnicah je bila organizirana Bukvarna, sejem rabljenih in odpisanih knjig. V Kobaridu je potekala v tednu kulture v februarju, v Tolminu ob 23. aprilu, svetovnem dnevu knjige, v Bovcu pa konec maja, kjer smo jo ohranili tudi kot stalno ponudbo v knjižnici. Pridobljena sredstva smo namenili nakupu novega gradiva.

Festival soške postrvi 2023

Festival je organiziral zavod Turizem Dolina Soče skupaj z Občino Tolmin in Ribiško družino Tolmin, pri izvedbi je kot eden od partnerjev sodelovala tudi knjižnica, saj se je več predavanj odvijalo v galeriji tolminske knjižnice:

- 22. marec: Okrogla miza ob svetovnem dnevu voda: Bodi sprememba (Organizator Zavod Sara Vuri)

- 29. marec: Kaj bodo podnebne spremembe prinesle turistični destinaciji Dolina Soče?

- 14. april: Strokovni posvet Sodobni trendi v ribogojstvu in javna razprava Upravljanje z vodami v kriznih razmerah

- 22. april: družabno dogajanje na pešpoti ob Tolminki *Tolminke valčkov šum*, kjer je knjižnica pripravila ustvarjalno delavnico izdelovanja modelčkov novega bibliobusa kot del promocijskih aktivnosti Potujoče knjižnice ter drugim promocijskim gradivom in literaturo o vodah.

Pohod po Kosmačevi učni poti

Pohod v sodelovanju več organizatorjev poteka tretjo soboto v maju in se tradicionalno zaključuje pred tolminsko knjižnico. Ob tej priložnosti smo gostili Uršulo Ramoveš in Metoda Banka, ki izvajata uglasbeno poezijo Martina Ramoveša v poljanskem narečju. Za udeležence pohoda smo pred tolminsko knjižnico odprli tudi novi bibliobus.

Poletne prireditve v okviru Tminskega poletja

Tudi v letu 2023 je bil atrij knjižnice eno od prizorišč Tminskega poletja, program dogajanja pri nas smo sooblikovali s KŠM in Malo hišo. V že 8. sezoni poletnega *Kina pod brezami* smo v soorganizaciji s Kinogledališčem Tolmin načrtovali 5 filmskih projekcij za odrasle in 1 film za otroke. Zaradi slabega vremena so se 3 projekcije odvile v kinogledališču. Pred animiranim filmom Titina smo izvedli ustvarjalno delavnico za otroke.

Med poletjem sta se odvijala dva pravljicična dopoldneva z Lisico Mico in ustvarjalno delavnico z Malo hišo ter dve gledališki predstavi za otroke.

Atrij knjižnice je bil tudi eno od prizorišč mednarodnega uličnega gledališča Ana Desetnica, ki je v začetku julija gostovalo v Tolminu.

Gostili smo še koncert domače glasbenice Lare Fortunat na harmoniki in kitarški koncert z mednarodno udeležbo (Carlos Manuel Cabrera Rodriguez in Sebastjan Grego). V septembru je bil v galeriji knjižnice izveden pripovedovalski večer za odrasle z Renato Lapanja in Natašo Hvala.

Dan knjižnice

Dan knjižnice je namenjen spodbujanju obiskovanja knjižnice, bralne kulture ter predstavitvi naših dejavnosti in projektov v vseh oddelkih. Novim članom smo ponudili brezplačen vpis in pridobili 4 nove člane. Izveden je bil 28. septembra, na rojstni dan Cirila Kosmača.

V tolminski knjižnici smo gostili Jazz med knjigami v izvedbi glasbene skupine Tomi Purich Trio. Bibliotekarka je pripravila delavnico Sam svoj knjigovez, kjer so obiskovalci lahko izdelali svojo knjižico iz ročno izdelanega papirja, povabili pa smo tudi tiskarskega mojstra Marka Drpiča iz studia TipoRenesansa, ki je prikazal tradicionalni tisk.

Pred tolminsko knjižnico smo odprli vrata novega bibliobusa in v njem pripravili pravljicični popoldan ter ustvarjalne delavnice (mega pobarvanke in izdelava mini bibliobusov).

V Knjižnici Kobarid smo v tednu ob Dnevu knjižnice pripravili otroško predstavo v izvedbi skupine FulDoro, v Knjižnici Bovec pa predavanje o Transsibirski železnici in ustvarjalno delavnico za mlade. V obeh knjižnicah so v tem času pripravili tudi izbor znanstvenih poskusov s Hišo eksperimentov, v vseh oddelkih pa smo postavili tudi priložnostno domoznansko razstavo o Cirilu Kosmaču in z nagradno igro preverjali znanje o knjižnici.

Razstave v galeriji tolminske knjižnice

V galeriji knjižnice smo organizirali 6 umetniških razstav, 2 dokumentarni in 1 razstavo ilustracij za otroke. Otvoritve razstav smo povezali tudi s predavanji ali predstavami knjig.

Pregled razstav letu 2023:

- februar: dokumentarna razstava What future wants? (Kaj želi prihodnost?) ob predavanju Tine Saražin (Knjižnica Koper) o pasteh interneta
- marec: fotografska razstava fotografske sekcije Planinskega društva Tolmin
- april: v okviru festivala Bralnice pod Slamnikom odprte razstave ilustratorja Petra Škerla ob predstavitvi knjige Krušno mesto Petra Svetine
- maj: fotografska razstava Ubalda Trnkoczyja ob predstavitvi knjige Leona Oblaka Javorca
- julij: dokumentarna razstava Spomini na osamosvojitve (Društvo veteranov Sever severne Primorske)
- avgust: fotografska razstava ob potopisnem predavanju Andreja Vojeta Zakladi podvodnega sveta
- september: likovna razstava uporabnic VDC Tolmin, Alenke Čargo in Jožice Perše
- oktober: likovna razstava Ivana Jelinčiča
- december: Zaokrožen prostor - razstava Petra Mignozzija, Nike Šimac, Jerneja Skrta in Ane Pečar ob predstavitvi knjige Jožeta Muniha Odsev Kozlovega roba

4.4.5.2 Dogodki in prireditve za otroke in mlade

V sklopu festivala Bralnice pod slamnikom smo v Tolminu pripravili predstavitev knjige mladinskega avtorja Petra Svetine in razstavo ilustracij Petra Škerla, v sodelovanju s TNP smo izvedli predstavitev knjige Boštjana Gorenca – Pižame Huda risinja in nadaljevali z izvedbo pravljičnih ur (Pravljice z lisico Mico). V vseh naših enotah je bilo izvedenih tudi nekaj ustvarjalnih in šahovskih delavnic, s katerimi želimo mlade spodbuditi k uporabi knjižnice kot prostora za kakovostno preživljanje prostega časa in vseživljenjskega učenja.

Ure pravljič z Lisico Mico z ustvarjalnimi delavnicami

V jesensko-zimskem času so knjižničarke v vseh treh krajevnih knjižnicah pripravile ure pravljič in s tem skrbale za spodbujanje porajajoče se pismenosti med najmlajšimi. V Knjižnici Tolmin je bilo izvedenih 10 pravljičnih ur (ter dve v sklopu Tminskega poletja), v Kobaridu in Bovcu pa po 9. Pri pripravi pravljičnih ur je bila uporabljena kakovostna otroška literatura, vsebina pa tematsko povezana s časom izvedbe (božična, poletna, ...) z navezavo na ustvarjalno delavnico, ki jo knjižničarke pripravijo kot nadaljevanje pripovedovanja. Namenjene so otrokom od 4. leta dalje.

V letu 2023 je bilo izvedenih **32** pravljičnih ur z ustvarjalno delavnico, ki se jih je udeležilo **530** otrok (134 več kot v 2022).

Ustvarjalne delavnice s 3D svinčniki

V Knjižnici Kobarid je knjižničarka izvedla več delavnic ustvarjanja s 3D svinčniki, ki se jih je skupaj udeležilo 35 otrok. V sklopu praznovanja dneva knjižnice je bila delavnica s 3D svinčniki izvedena tudi v Knjižnici Bovec (8 otrok).

Znanstvenik za en dan (Hiša eksperimentov)

Hiša eksperimentov je v knjižnicah v Bovecu in Kobaridu tudi jeseni 2023 postavila deset eksperimentov, primernih za različne starosti otrok, ki so bili uporabnikom na voljo v času okoli dneva knjižnice, obiskale pa so jih tudi organizirane skupine šolskih otrok. Eksperimenti so vsebovali kratka navodila za samostojno uporabo.

Šahovske delavnice novi 2023

V Knjižnici Tolmin smo v sodelovanju s Šahovskim društvom Tolmin in šahovsko velemojstrico Darjo Kapš pripravili več šahovskih delavnic. Tri delavnice so potekale v sklopu poletnega šahovskega tabora (20 otrok), ena pa v času jesenskih počitnic (20 otrok).

Prireditve s PGD Tolmin

Vsako leto ob mesecu požarne varnosti pred tolminsko knjižnico gostimo gasilce PGD Tolmin, ki za otroke in njihove starše pripravijo prikaz gašenja, reševanja in opreme.

4.4.6 Domoznanska dejavnost

Zbirka domoznanskega gradiva

Skladno s 16. členom Zakona o knjižničarstvu je knjižnica tudi v letu 2023 zbirala, obdelovala, hranila in posredovala knjižno in neknjižno gradivo, ki obravnava območje občin Bovec, Kobarid in Tolmin z različnih vidikov. Knjižnica zbira različne vrste gradiv in pri tem aktivno sodeluje z lokalnimi, zamejskimi in drugimi institucijami (šole, muzeji...) ter redno sledi aktualno objavljenim domoznanskim vsebinam v dnevnem časopisju. Redko domoznansko gradivo je naš bibliotekar iskal tudi preko različnih spletnih dražb in trgovin (Ebay, Delcampe, Amazon ...) ter sledil ponudbi v katalogih različnih slovenskih antikvariatov. V letu 2023 smo v domoznansko zbirko dodali 31 enot knjižnega gradiva in 98 zapisov za članke oz. spletne vire. Kupili smo tudi 34 starih razglednic. S pomočjo zbranega gradiva knjižnica obeležuje obletnice rojstev/smrti pomembnejših domačih ustvarjalcev ter ohranja pisno kulturno dediščino, ki jo knjižničarke in knjižničarji vključujejo tudi v program bibliopedagoških ur (Cilj 5. Dediščinska pismenost).

Na spletni strani smo objavili bibliografijo monografskih in serijskih publikacij, pridobljenih v preteklem letu (Cilj 4. Ukrep 8. Katalogizacija domoznanskih vsebin).

Predstavitve knjig lokalnih avtorjev in vsebin

Organizirali smo več predstavitev knjig domačih avtorjev oziroma del z domoznansko vsebino.

V Knjižnici Tolmin:

- novo pesniško zbirko Boruta Rutarja *Božji mlini*,
- monografijo Fedje Klavara o zdravniku Edvardu Huberju,
- pesniško zbirko Leona Oblaka *Javorca*,
- knjigo Jožeta Muniha *Odsev Kozlovega roba* in
- pogovor s Tinko Volarič (Obrazi slovenskih pokrajin).

V Knjižnici Bovec:

- Predstavitve knjige Vita Komaca: *Umor v domu za ostarele*.

Domoznanske razstave

V Knjižnici Tolmin:

- priložnostna razstava ob 140. obletnici rojstva pisatelja Ivana Preglja,
- razstava fotografij o Javorci.

V Knjižnici Kobarid:

- priložnostna razstava ob 180. obletnici rojstva Hrabroslava Volariča.

Beremo lokalno

Nadaljevali smo z označevanjem knjig in domoznanskih dogodkov z logotipom Beremo lokalno, s katerim opozarjamo na lokalne vsebine v knjižnični zbirki ter prispevamo k širjenju dediščinske pismenosti (Cilj 5). V tolminski knjižnici smo v namenskem kotičku izpostavljali vsebine novejšega gradiva z lokalno vsebino in/ali avtorji.

Obrazi slovenskih pokrajin

Od leta 2012 naša knjižnica sodeluje pri ustvarjanju spletnega biografskega leksikona Primorci.si, ki se je v letu 2020 združil z drugimi slovenskimi portali pod enotnim imenom Obrazi slovenskih pokrajin.

Pogovori z znanimi Primorci [novo 2023](#)

V letu 2022 (sezona 2022/23) smo s knjižnicami Goriškega območja zastavili skupni projekt Pogovori z znanimi Primorci v sklopu promocije portala Obrazi slovenskih pokrajin, kjer so načrtovani štirje pogovori, po eden iz vsake od knjižnic na območju. V Tolminu smo aprila 2023 gostili Tinko Volarič, ilustratorko in pesnico. Pogovor z njo je objavljen tudi na Youtube kanalu in spletni strani knjižnice.

E-domoznanstvo

Aktualne članke z lokalno pomembnimi vsebinami v e-obliki zajemamo z uporabo OCR in shranimo s pomočjo sistema dCobiss. Ta omogoča avtorsko zaščiten dostop do teh vsebin na namenskem računalniku v knjižnici. V lokalni katalog smo dodali 33 digitaliziranih člankov. Na namenskem računalniku v Knjižnici Tolmin z omogočenim dostopom do digitaliziranih in katalogiziranih vsebin so dodane neposredne povezave do domoznanskih portalov in vsebin na naši spletni strani ter e-dostop do digitalnega arhiva starih razglednic, ki jih hrani domoznanski oddelek (Cilj 4. Optimizacija dostopa do lokalno pomembnega gradiva).

Projekt SOOD (Skrito – odkrito – ohranjeno – dostopno)

Pri digitalizaciji domoznanskih vsebin naša knjižnica sodeluje tudi z območno knjižnico v Novi Gorici in NUK v sklopu izgradnje portala dLib. Projekt sofinancira Ministrstvo za kulturo v sklopu dejavnosti območnih knjižnic. Zaradi različnih tehničnih težav in nerešenih avtorskih pravic stara šolska glasila, namenjena za digitalizacijo že v letu 2022, niso bila digitalizirani niti v letu 2023. Realizacija je prestavljena v leto 2024. V letu 2023 je bilo tako v sklopu projekta izvedeno nadaljnje digitaliziranje Primorskega dnevnika ter Trinkovega koledarja ob jubileju. Del projekta je vsakoletna domoznanska razstava SOOD (Skrito-odkrito-ohranjeno-dostopno), ki smo jo ob 3. decembru postavili tudi v mali galeriji Knjižnice Tolmin.

4.4.7 Oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami (ranljive skupine)

Kot splošna knjižnica, namenjena vsem prebivalcem lokalnega okolja, si Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin prizadeva tudi za vključevanje ranljivih skupin uporabnikov v svoje načrte in izvajanje dejavnosti.

Telesno ovirani se prireditve, ki jih organiziramo v naših knjižnicah, lahko udeležijo v Tolminu in Kobaridu, v Bovcu pa večino prireditve pripravljamo v prostorih KD Bovec (pritličje), kjer je omogočen tudi dostop za gibalno ovirane osebe. Potujoča knjižnica ima vgrajeno dvigalo, ki omogoča prost dostop do gradiva v bibliobusu tudi telesno oviranim uporabnikom ter varovancem doma upokojujencev in Varstveno delovnega centra Tolmin, ki jih redno obiskuje. Za *senzorno ovirane* in starejše uporabnike kupujemo knjige z večjim tiskom in jih označujemo s posebnimi nalepkami, da jih uporabniki lažje najdejo. V sodelovanju s Knjižnico za slepe in

slabovidne Minke Skoberne iz Ljubljane so uporabnikom na voljo zvočne knjige na fizičnih nosilcih. Zbirko glede na izkazane potrebe in ponudbo dopolnjujemo. V knjižnici si uporabniki lahko izposodijo bralna očala. Med uporabniki promoviramo uporabo *e-knjig* (Biblos), ki omogočajo poljubno povečavo tiska, ustrezno osvetlitev in druge osebne nastavitve. Članom naše knjižnice so na voljo *zvočne knjige*, dostopne preko portala Audibook. Zbirko redno dopolnjujemo in aktivno promoviramo med uporabniki.

Za najmlajše uporabnike s težavami pri učenju branja in tiste, katerih materni jezik ni slovenščina, je v projektu *Koraki do branja* pripravljen izbor priporočenih knjig. Izbor ponujamo v vseh oddelkih knjižnice. V Knjižnici Tolmin je uporabnikom na voljo aplikacija KOBİ. Namenjena je vsem, ki imajo pri branju težave, se spopadajo z disleksijo ali se pri branju težko zberejo.

Z *Dostavno knjižnico* nudimo možnost dostopa do knjižničnega gradiva tudi starejšim in bolj oddaljenim prebivalcem v tolminski občini, ki živijo v težje dostopnih, demografsko ogroženih vaseh, do katerih ne vozijo javna prevozna sredstva. Dostavno knjižnico in Knjižnico Tolmin so uporabljali tudi člani skupnosti Srečanje (komuna Don Pierino), ki deluje v bližnjem Čadrgu. Za zagotavljanje široke dostopnosti spletne strani za uporabnike z različnimi oblikami senzornih oviranosti pri objavi vsebin upoštevamo aktualno zakonodajo.

Ohranili smo možnost *pošiljanja gradiv po pošti* z namenom zagotavljanja širšega dostopa do gradiv knjižnice vsem uporabnikom, ki iz različnih razlogov ne morejo sami v knjižnico.

V knjižnično zbirko smo dodali izvode gradiv v *lahkem branju*.

Sodelovanje z VDC Tolmin in PŠIUOPP pri OŠ Franceta Bevka Tolmin:

Knjižnica že vrsto let dobro sodeluje z Varstveno delovnim centrom Tolmin in Podružnično šolo za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami pri OŠ Franceta Bevka Tolmin (PŠIUOPP). Vsako leto njihove varovance in učence povabimo k sodelovanju v akciji Moja knjižnica. Pravila akcije prilagodimo njihovim bralnim sposobnostim in jih k branju spodbujamo tudi z uporabno nagrado. V šolskem letu 2022/2023 je akcijo uspešno končalo 22 učencev PŠIUOPP, ki so skupaj prebrali 264 knjig, in 15 uporabnikov VDC Tolmin, ki so skupaj prebrali 180 knjig. Zaradi akcije in tudi sicer varovanci VDC redno obiskujejo Knjižnico Tolmin in Potujočo knjižnico.

Učenci PŠIUOPP so z razstavo likovnih izdelkov v bovški knjižnici sodelovali tudi pri festivalu Bralnice pod slamnikom.

V letu 2023 je bila v Knjižnici Tolmin premierno predstavljena knjiga Magdalenca išče fanta, ki so jo v *lahkem branju* napisali uporabniki VDC Tolmin. Ob tem so izvedli tudi istoimensko lutkovno predstavo.

Varovanci VDC Tolmin so tudi redni obiskovalci galerije v tolminski knjižnici, kjer sta v letu 2023 dve izmed varovank imeli samostojno likovno razstavo.

Sodelovanje z Domom upokojencev Podbrdo:

Enoto v Tolminu enkrat mesečno (po dogovoru) obiskuje knjižničarka, ki za skupino varovancev pripravlja bralno-pripovedovalske urice z domoznansko vsebino, kar pozitivno vpliva na kakovost preživljanja prostega časa starejših. V letu 2023 je pripravila 5 srečanj.

Vsakega srečanja se je udeležilo od 20 do 35 varovancev, skupaj 150 oseb.

Vse enote Doma upokojencev Podbrdo obiskuje Potujoča knjižnica, ki ima vgrajeno posebno dvigalo za lažji vstop gibalno oviranih.

Moja knjižnica – posebna izdaja [novo 2023](#)

Z novembrom 2023 smo za varovance VDC Tolmin in skupino uporabnikov Doma upokojencev Podbrdo, enota Petrovo Brdo pripravili prenovljeno in prilagojeno različico akcije spodbujanja branja Moja knjižnica, namenjeno *uporabnikom z intelektualno oviro*. V

sodelovanju s terapiji smo pripravili prilagojen bralni karton in varovance povabili k obisku knjižnice.

4.4.8 Strokovna pomoč in sodelovanje

Pri katalogizaciji gradiva smo zagotavljali strokovno pomoč knjižnici Tolminskega muzeja in ažurirali bibliografije raziskovalcev za nekatere posameznike. Z lokalnimi šolami smo sodelovali pri nabavi gradiva, ki ga učenci potrebujejo za šolske obveznosti (Cankarjevo tekmovanje, Vesela šola, Angleška bralna značka ipd.). Pri različnih dejavnostih, projektih in prireditvah sodelujemo s številnimi posamezniki, društvi, zavodi in institucijami, strokovno pomoč pri izdelavi zaključnih nalog smo zagotavljali tudi zainteresiranim študentom. Vključeni smo v mentorski program Oddelka za bibliotekarstvo na Filozofski fakulteti UL za opravljanje študentske prakse.

IZUM - Cobiss

Naš bibliotekar – kontaktna oseba za Cobiss je redno sodeloval z IZUM pri sporočanju težav in predlogov izboljšav pri uporabi sistema Cobiss. O pomembnejših zadevah v zvezi z delovanjem sistema je obveščal zaposlene preko elektronske pošte in skrbel za podporo pri njegovi uporabi. Zagotavljanje optimalne uporabniške izkušnje pri uporabi sistema Cobiss zahteva vedno več internega dela ter povezovanja z IZUM, kar posredno vpliva tudi na notranjo organizacijo dela v knjižnici.

IZUM je v letu 2023 aktiviral novo verzijo programske opreme Cobiss - CobissLib (delovno ime Cobiss4), ki pa ga naša knjižnica zaradi nedodelanosti še ni prevzela v uporabo.

Društvo bibliotekarjev Primorske in Notranjske

Septembra 2023 smo v tolminski knjižnici organizirali občni zbor društva. Poleg rednega programa smo pripravili tudi spremljevalni del z domoznansko vsebino; v sodelovanju s Tolminskim muzejem smo udeležencem ponudili voden ogled starega Tolmina ali vzpon na Kozlov rob. Občnega zbora se je udeležilo 55 članov društva.

Bibliobus

Na podlagi izkušenj pri izvedbi projekta nakupa novega bibliobusa smo strokovno pomoč nudili tudi drugim knjižnicam iz Slovenije in Hrvaške, ki se pripravljajo na podoben projekt.

4.4.9 Drugo

Subvencionirana članarina za člane KTŠ

Nadaljevali smo sodelovanje s Klubom tolminskih študentov in njihovim članom omogočili subvencionirano letno članarino v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin. V ta namen smo s KTŠ sklenili dogovor, ki je veljal od januarja do konca oktobra. Ugodnost je izkoristilo 10 študentov.

Elektronske vpisnice novi 2023

S 1. julijem 2023 smo v vseh naših enotah, vključno s Potujočo knjižnico, namestili podpisne tablice, ki omogočajo hrambo vpisnic v elektronski obliki. Člane smo povabili, da obiščejo katero od naših enot in uredijo svoje vpisne podatke. S tem smo zastavili daljši proces, v katerem bomo, poleg prihranka stroška nabave vpisnic in zagotovitve večje varnosti z vidika dostopa nepooblaščenih oseb do osebnih podatkov članov, posodobili podatke članov in posledično

- zmanjšali možnost napak pri dostavljanju elektronskih ali pisnih obvestil,
- pridobili aktualne podatke o statusu članov in strukturi članstva,
- povečali nabor elektronskih naslovov in s tem zmanjšali število telefonskih obveščanj (npr. o rezerviranem gradivu),

- povečali nabor elektronskih naslovov za druga obveščanja (npr. e-opomini, obvestilo pred izbrisom podatkov, splošna e-obvestila ...)
- bralce seznanili z možnostjo predhodnega obveščanja o poteku roka izposoje ter opominih,
- pridobili soglasja za pošiljanje zadolžnic na e-naslove (zmanjšanje porabe papirja),
- bralce seznanili z možnostjo nastavitve osebnega gesla za uporabo elektronskih gradiv in storitev knjižnice ter ob tem predstavili tudi različne portale in baze podatkov (Audibook, Biblos, BSF, TaxFinLex, Britannica ...) ter uporabo Cobiss+ ali aplikacije mCobiss za samostojno naročanje in podaljševanje gradiva, uporabo elektronske članske izkaznice itd.

Beleženje podajanja referenčnih informacij

Za potrebe izpolnjevanja statističnega vprašalnika, ki ga vsako leto pripravi NUK, smo sredi aprila (17. – 21. 4. 2023) izvedli sistematično beleženje števila podanih referenčnih informacij obiskovalcem. Podatke bomo z ekstrapoliranjem lahko uporabili za potrebe vprašalnika, koristni pa so nam tudi pri evalvaciji knjižnične zbirke.

Obiski knjižnice Tolmin

25. februarja je knjižnico Tolmin na naše predhodno povabilo obiskala skupina (10 oseb) Aktivna starost – sožitje generacij (CSD Tolmin). Bibliotekarka jim je predstavila knjižnico, predvsem pa se je osredotočila na predstavitev e-gradiv, ki jih ponuja naša knjižnica (elektronske in zvočne knjige) (Cilj 6, Ukrep 12).

V začetku junija so Knjižnico Tolmin obiskali kolegi iz Knjižnice Mozirje. Predstavili smo jim naše dejavnosti, jim pokazali novi bibliobus in izkoristili čas za izmenjavo dobrih praks.

SeniKnjig

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je na različnih lokacijah v Posočju postavila knjižne hiške (od 2016 dalje), imenovane SeniKnjig. Izdelane so po podobi tolminskih senikov in namenjene vsem prebivalcem in obiskovalcem Posočja. SeniKnjig je registriran v mednarodni mreži Little Free Library (littlefreelibrary.org), ki združuje že preko 175.000 hišk po vsem svetu. Od leta 2016 je bilo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi postavljenih že 10 hišk: na Slapu ob Idrijci, na planini Razor, na Modrejcah, ob Nadiži pri Robiču, v atriju tolminske knjižnice, ob Soči v Tolminu, v parku pri Kulturnem domu Bovec, v sklopu projekta Mrouce cajta na igrišču v Podbrdu, na otroškem igrišču v Čezsoči in na Kaninu.

V 2023 smo novo knjižno hišico postavili k otroškemu igrišču v Kobaridu, kar je že enajsti senik, narejen po idejni zasnovi lokalnega ustvarjalca Hinka Fortunata. S knjižnimi seniki želimo knjige in branje razširiti preko celotnega Posočja in omogočiti dostop vsem prebivalcem ter hkrati soustvarjati turistično ponudbo Posočja.

Izterjava gradiva in dolgov

V skladu z 41. členom Pravilnika o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin smo oktobra 2023 z dopisom pozvali 3 dolžnike, ki tudi po prejetem 4. opominu niso vrnili izposojenega gradiva, k poravnavi obveznosti do knjižnice. V novembru 2023 smo 2 nerešena primera predali v nadaljnjo obravnavo podjetju za izterjavo. Po njihovem posredovanju sta dolg poravnala oba.

Inventura knjižničnega gradiva

V začetku januarja 2023 je bila izvedena inventura knjižničnega gradiva v Knjižnici Kobarid, v kateri je bilo popisane 31.848 enot gradiva (brez serijskih publikacij). Ugotovljen je bil manko 0,1% gradiva (37 enot), ki je bilo glede na preverjeno stanje ustrezno označeno v

katalogu. Med manko sistem vključi tudi gradivo, ki je v postopku izterjave. Inventura je bila izvedena brez zaprtosti knjižnice.

Med 27. 11. in 2. 12. 2023 je bila ob zaprti knjižnici izvedena inventura knjižničnega gradiva v Knjižnici Tolmin, v kateri je bilo zajetih 76.315 enot gradiva (brez serijskih publikacij). Postopki razreševanja poinventurnega stanja v času priprave tega dokumenta še vedno tečejo, saj smo hkrati z inventuro izvedli tudi opremljanje gradiva z RFID in temeljito evalvacijo zbirke z izločanjem. Končno poročilo bo pripravljeno po zaključku vseh postopkov in bo hranjeno v upravi knjižnice.

Inventura v Potujoči knjižnici je bila iz organizacijskih razlogov prestavljena v leto 2024.

Oprema gradiva z RFID (radiofrekvenčno identifikacijo) v Knjižnici Tolmin novi 2023

Konec novembra smo hkrati z izvedbo inventure gradivo tolminske knjižnice, ki je namenjeno izposoji, opremili z nalepkami RFID. Knjižnica je bila zaprta od 27. 11. do 2. 12. 2023, v tem času so zaposleni opremili in s sistemom Cobiss povezali okoli 60.000 enot gradiva. Tako opremljeno gradivo je podlaga za nakup novega knjigomata, ki bo omogočil možnost samostojne izposoje knjižničnega gradiva. Sistem RFID omogoča nadgradnjo varovalnega sistema, ki ga bo knjižnica glede na finančne zmožnosti dodala v prihodnjih letih.

4.4.10 Promocija knjižnice in dejavnosti

Knjižnično zbirko in storitve knjižnice smo redno promovirali tako v prostorih knjižnic kot tudi v radijski oddaji Tvoja, moja, naša knjižnica na lokalni radijski postaji. Lokalni radio je vsako jutro obveščal uporabnike o obiskih Potujoče knjižnice in drugih zanimivih knjižničnih dejavnostih.

Bibliotekar iz tolminske knjižnice je s predstavitvijo poklica knjižničarja sodeloval v oddaji na lokalnem radiu ter v sklopu predstavitve poklicev na OŠ Most na Soči.

Knjižnica je aktivna na družbenih omrežjih Facebook in Instagram, ima svoj Youtube kanal ter spletno stran, ki jo redno osvežujemo.

V letu 2023 smo na spletno stran dodali obrazec za naročanje na elektronsko obveščanje, da bi povečali doseg informacij o knjižnični dejavnosti in prireditvah. Zainteresirano javnost smo o dogajanju v knjižnici obveščali preko naročene e-pošte, različne dogodke in aktualne novice v zvezi z dogajanjem in odprtostjo knjižnice smo širili preko lokalne radijske in TV postaje ter s plakati, poslanimi v različne lokalne organizacije, podjetja in lokalne skupnosti. Informacije o dogodkih in dejavnostih v knjižnici ter vabila na prireditve smo pošiljali različnim medijem, lokalnim skupnostim, ustanovam in podjetjem.

Redno smo objavljali prispevke v lokalnem časopisu (Sočasnik) in med zamejskimi Slovenci (Dom).

V sklopu promocijskih aktivnosti ob nakupu novega bibliobusa smo mi ali novinarji objavili več prispevkov o novi pridobitvi v različnih medijih.

4.5 KNJIŽNICA BOVEC

Knjižnica Bovec je zagotavljala izvajanje knjižnične dejavnosti v Občini Bovec, večina opravljenega dela je vključena že v druge točke poročila. Zaposlene so redno skrbale za knjižnično zbirko in opravljale informatorsko delo z uporabniki v oddelku, izvedeni so bili vsi skupni projekti in dejavnosti (pravljične ure, projekt Moja knjižnica, Rastem s knjigo, Bralnice pod slamnikom, Primorci beremo, Bralna bratovščina...), nekatere so koordinirale bibliotekarke iz Knjižnice Bovec (Primorci beremo, Bralnice pod slamnikom). V bovški knjižnici je bilo pripravljenih 9 pravljičnih ur z ustvarjalnico, izvedenih 12 računalniških usposabljanj v sklopu Računalniške točke, v sklopu projekta Primorci beremo pa 5 srečanj bralnega kluba Primorci beremo ob skodelici kave. V sodelovanju z Literarnim klubom Bovec je knjižnica gostila 8 bralnih večerov, enega slovesnejšega v spomin na pokojno Dano Ivančič,

lokalno ustvarjalko in dolgoletno članico Literarnega kluba Bovec. V sodelovanju z Občino Bovec je bila pripravljena predstavitev pesniške zbirke Božji mlini avtorja Boruta Rutarja, v sodelovanju z Literarnim klubom pa predstavitev knjig Vito Komac: *Umor v domu za ostarele* in Dragice Kraljič: *Nisem kot drugi* ter *Še vedno nisem kot drugi*, ki spada tudi v sklop sodelovanja z Varstveno delovnim centrom Tolmin. Organizirana je bila Bukvarna, sejem rabljenih in odpisanih knjig. V sklopu Povratne vozovnice in Dneva knjižnice sta bili zvedeni dve potopisni predavanji. V tednu ob Dnevu knjižnice so bili otrokom na voljo znanstveni poskusi iz Hiše eksperimentov, izvedena je bila ustvarjalna delavnica s 3D svinčniki in postavljena priložnostna domoznanska razstava. V sklopu Demenci prijazne točke je bilo v sodelovanju z Zdravstvenim domom Tolmin izvedeno predavanje o demenci. Vseh pripravljenih dogodkov se je udeležilo preko 200 obiskovalcev.

Knjižnica Bovec aktivno sodeluje z lokalnim vrtcem in osnovno šolo ter njenimi podružnicami. V letu 2023 je knjižnico obiskalo 14 skupin oz. 156 predšolskih otrok in 9 skupin oz. 144 učencev OŠ, v sklopu akcije Moja knjižnica smo trem skupinam bovških tretješolcev podelili priznanja za sodelovanje ter akcijo predstavili dvema skupinama novih tretješolcev (30 otrok). V sklopu projekta Rastem s knjigo je bovško knjižnico obiskalo 47 sedmošolcev. V okviru mladinskega literarnega festivala Bralnice pod slamnikom so s knjižnico sodelovali otroci iz vrtca Bovec in Žaga ter učenci PŠ za otroke s posebnimi potrebami Tolmin, v knjižnici so razstavljali likovne izdelke. V avli ob vhodu v knjižnico so vrtčevski otroci še naprej razstavljali svoje izdelke. V prazničnem decembru je Knjižnica Bovec z izvirnimi paketki otroke ponovno povabila k ustvarjanju okrasov za praznično smrečico v knjižnici.

V letu 2023 se je v bovškem oddelku zmanjšalo število izposojenih enot gradiva, povečal pa se je tako obisk kot število aktivnih članov.

4.6 KNJIŽNICA KOBARID

Knjižnica Kobarid je zagotavljala izvajanje knjižnične dejavnosti v Občini Kobarid, večina opravljenega dela je vključena že v druge točke poročila. Zaposlene so redno skrbale za knjižnično zbirko in opravljale informatorsko delo z uporabniki v oddelku, izvedeni so bili vsi skupni projekti in dejavnosti (pravljичne ure, projekt Moja knjižnica, Rastem s knjigo, Bralnice pod slamnikom, Primorci beremo, Bralna bratovščina...).

V letu 2023 je kobariška knjižnica organizirala Bukvarno, tri potopisna predavanja, predstavitev pesniške zbirke Boruta Rutarja, predavanje ZD Tolmin v sklopu Demenci prijazne točke ter predavanje Slovenskega društva Hospic. Kot del projekta Knjižnica semen je bilo pripravljeno predavanje Vanesa Husića o samooskrbi vrta, vodja projekta je s Knjižnico semen sodelovala tudi z lokalnim društvom Samooskrba Kobarid na vsakoletni tržnici semen. Ob praznovanju dneva knjižnice je kobariška knjižnica za otroke organizirala gledališko predstavo in v sodelovanju s Hišo eksperimentov ponudila znanstvene poskuse ter postavila priložnostno domoznansko razstavo. Knjižničarke so sodelovale na Festivalu zdravja Občine Kobarid, kjer so vključile tudi Potujočo knjižnico. S priložnostno domoznansko razstavo smo v Knjižnici Kobarid obeležili 160. obletnico rojstva domačega pesnika Hrabroslava Volariča, svoja dela pa so v kobariški knjižnici razstavljale tudi članice lokalnega ustvarjalnega društva Nitke. Vseh pripravljenih dogodkov se je udeležilo preko 150 obiskovalcev.

Uporabnikom je bil na voljo tudi dostop do storitve Voyo.

Kobariška knjižnica tradicionalno dobro sodeluje z bližnjo osnovno šolo in vrtcem ter podružničnimi šolami. V letu 2023 je knjižnico organizirano obiskalo 12 skupin oz. 173 predšolskih otrok in 35 skupin oz. 752 učencev OŠ, ki so na temo pravljic tudi ustvarjali in razstavljali likovne izdelke. V sklopu akcije Moja knjižnica smo dvema skupinama tretješolcev podelili priznanja za sodelovanje ter akcijo predstavili štirim skupinam novih tretješolcev. V sklopu projekta Rastem s knjigo je kobariško knjižnico obiskal 101 sedmošolec. Otroci iz vrtca

so knjižnico obiskali in tam razstavljali likovne izdelke tudi v sklopu festivala Bralnice pod slamnikom.

V začetku januarja je bila izvedena inventura knjižničnega gradiva v Knjižnici Kobarid.

V letu 2023 se je v kobariškem oddelku izrazilo povečalo število izposojenih enot gradiva, povečal se je tudi obisk in število aktivnih članov.

4.7 POTUJOČA KNJIŽNICA

Razpršena poseljenost in neugodne geografske ter demografske razmere na območju delovanja Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin (največjem knjižničnem območju v Sloveniji) zahtevajo učinkovito knjižnično mrežo za zagotavljanje dostopa do storitev knjižnice najširšemu krogu potencialnih uporabnikov, pri čemer je dejavnost Potujoče knjižnice nepogrešljiva. Potujoča knjižnica je v letu 2023 opravila 86 obiskov mesečno na 79 postajališčih v treh posoških občinah. Skladno z vsakoletno evalvacijo smo eno od postajališč ukinili, na enem pa poskusno podaljšali postanek za pol ure. Skupni čas postankov se ni zmanjšal.

Potujoča knjižnica je tedenski razpored redno objavljala na spletni in Facebook strani, bralce je obveščala s plakati ter vsakodnevno preko radijske postaje Alpski val. Priprave na uporabo novega vozila, pa tudi večja okvara starega bibliobusa v začetku leta in zaprte ceste po jesenski ujmi so botrovale zmanjšanju števila delovnih ur na terenu.

Kljub utemeljeno manjšemu številu opravljenih delovnih ur se je število aktivnih članov in obiskovalcev Potujoče knjižnice povečalo, povečalo se je tudi število novovpisanih članov in izposoja (pri tem je potrebno upoštevati, da si skupina otrok ob obisku PK na šoli in v vrtcih pogosto izposodi gradivo tudi le na eno člansko izkaznico, kar je zabeleženo kot en sam obisk oz. članstvo, dejansko pa to pomeni vsak mesec cca. 500 otrok). Vse to potrjuje, da so prebivalci dobro sprejeli novi bibliobus.

Potujoča knjižnica je med obiski izvedla tudi 8 pravljčnih ur za otroke iz vrtcev ter dve predstavitvi projekta Rastem s knjigo za sedmošolce v Podbrdu. Redno je obiskovala vse posoške vrtce in podružnične šole, varovance VDC Tolmin ter vse enote Doma upokojencev Podbrdo, s čimer izvaja pomembno dejavnost zagotavljanja knjižničnih storitev za ranljive skupine uporabnikov.

Staro vozilo je svojo zadnjo pot opravilo 13. marca 2023. Vozilo smo uspešno prodali na dražbi 11. 5. 2023, tako pridobljena sredstva pa namenili nakupu dodatne opreme.

Nakup novega bibliobusa

Potem ko so začetek projekta Nakup novega vozila za Potujočo knjižnico v letih 2020 in 2021 zamaknile izredne razmere, povezane z epidemijo, so splošno neugodne gospodarske razmere negativno vplivale na nadaljevanje projekta v letu 2022 in njegov zaključek zamaknile v leto 2023. 7. marca je bil podpisan prevzemni zapisnik za novo vozilo, ki je 10. marca prispelo v Tolmin. Zaradi prenosa gradiva iz starega v novo vozilo in celotne ureditve notranjosti, vključno z IKT opremo, Potujoča knjižnica od 14. do 24. 3. ni izvajala svojih storitev za uporabnike. 24. marca 2023 smo z otvoritveno slovesnostjo predali v uporabo nov bibliobus. Zaključka večletnega projekta se je udeležila strokovna javnost in vabljeni gostje, za širšo javnost pa smo dan odprtih vrat pripravili v popoldanskem času pred tolminsko knjižnico. 27. marca 2023 je dan odprtih vrat potekal na kobariškem in bovškem trgu, v popoldanskem času pa je novi bibliobus že začel z rednim terenskim delom s prvim postajališčem v kraju Volče. Zaključek projekta je bil dobro medijsko podprt, pripravili smo tudi promocijsko publikacijo in objavili več promocijskih prispevkov. Novi bibliobus smo izpostavili ob Dnevu knjižnice, ob zaključku pohoda po Kosmačevi učni poti, na Festivalu Soške postrvi in Festivalu zdravja Občine Kobarid.

Časovnica realizacije nakupa:

- november 2019: prijava knjižnice na neposreden poziv ministrstva
- 2020/2021: odločba ministrstva o sredstvih za sofinanciranje nakupa novega vozila
- januar/februar 2021: podpis pogodbe o sofinanciranju med ministrstvom, občinami ustanoviteljicami in knjižnico
- april 2021: priprava dokumenta identifikacije prog. projekta
- junij 2021: izvedba JN
- julij 2021: izbor izvajalca,
- oktober 2021: sredstva MZK za nakup podvozja in začetek nadgradnje, 1. vmesno poročilo,
- december 2021: del občinskih in lastnih sredstev za nadaljevanje nadgradnje,
- februar 2022: 2. vmesno poročilo,
- marec 2023: dokončanje novega vozila in plačilo končnega računa s preostalimi sredstvi,
- 24. 3. otvoritveni dogodek in promocijske aktivnosti,
- 11. 4. 2023: zaključno poročilo.

Začetek leta 2023 je bil še vedno zaznamovan z intenzivnimi zaključnimi aktivnostmi, povezanimi z nakupom in ureditvijo novega vozila, otvoritvenim dogodkom in promocijsko publikacijo ter medijskimi objavami. Prenovili smo celotno podobo promocijskih letakov in plakatov ter spletne vsebine, vezane na Potujočo knjižnico, in na osnovno stran dodali dnevni koledar postajališč. Pri projektu je aktivno sodelovala ekipa Potujoče knjižnice, pri posameznih elementih pa tudi sodelavci v Knjižnici Tolmin in skupnih službah.

Poskrbeli smo tudi za razširitev parkirišča bibliobusa za Knjižnico Tolmin in prenovili priklopno mesto za zunanje polnjenje baterij.

Projekt nakupa novega vozila smo kot strokovno delo na področju prijavi na razpis Združenja splošnih knjižnic za najboljši projekt v splošnih knjižnicah v letu 2023. Z razpisom in podelitvijo nagrad želi ZSK spodbuditi razvoj in kakovostno delo splošnih knjižnic na področju storitev za uporabnike, na področju strokovnega dela in na področju vodenja knjižnic. V letu 2023 sta bili razpisani dve nagradi: ena za najboljši projekt na področju storitev za uporabnike, druga pa za nov pristop k strokovnemu delu knjižnice. Na razpis je v predpisanem roku prispelo štirinajst prijavljenih projektov iz trinajstih knjižnic. Knjižnica Tolmin je za prijavo prejela 95% vseh možnih točk.

V letu 2023 smo tako uspešno dosegli Cilj 9. Pridobitev novega vozila za Potujočo knjižnico.

4.8 DOSTAVNA KNJIŽNICA

Namenjena je prebivalcem občine Tolmin, ki živijo v težje dostopnih, demografsko ogroženih vaseh, do katerih ne vozijo javna prevozna sredstva, ter invalidom in bolnikom. S pomočjo dostavnega vozila je po vnaprej pripravljenem razporedu enkrat mesečno (z izjemo julija in avgusta) predviden obisk krajanov odročnih vasi v tolminski občini, ki jim je tako do neke mere omogočen dostop do gradiva, informacij in razvedrila, kar pozitivno prispeva k izboljšanju kakovosti življenja tudi v teh vaseh.

Načrt za leto 2023 je predvideval 10 obiskov Dostavne knjižnice v 5 vaseh v občini Tolmin (Stržišče, Logaršče, Zadlaz-Žabče, Čadrg, Zadlaz-Čadrg). Zaradi posledic ujme v Baški grapi je en obisk odpadel.

V letu 2023 je 21 aktivnih članov Dostavno knjižnico obiskalo 156 krat in si izposodilo 854 izvodov gradiva, kar je 590 enot manj kot v letu 2022. V letu 2023 na Dostavni knjižnici ni bilo novo vpisanih članov.

4.9 RAZNO

E-hramba dokumentov

V začetku leta 2022 smo skupaj z večino slovenskih splošnih knjižnic pristopili k projektu e-hrambe dokumentov (Cilj 10. Skrb za informacijsko varnost). Tekom leta 2022 so se pripravljala vzorčna notranja klasifikacijska pravila, konec leta so bila poslana v odobritev Arhivu RS. Vzorčna pravila do konca leta 2023 še niso bila potrjena, zato aktivnosti v zvezi z e-hrambo dokumentov znotraj knjižnice niso tekle.

Pravilnik o žigih

Na podlagi novega Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je direktorica knjižnice v začetku leta 2023 sprejela pravilnik o uporabi žigov pri poslovanju in delovanju zavoda.

Pravilnik o delovnem času

Ob spremembi zakonodaje v zvezi z evidencami delovnega časa (Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti (UL RS, št. 40/06 in 50/23)) je direktorica knjižnice konec decembra 2023 sprejela Pravilnik o delovnem času v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin.

Notranja revizija

V aprilu 2023 je bila opravljena notranja revizija z zunanjo revizorko, svet zavoda je program revizije predhodno potrdil. Predmet notranje revizijskega pregleda je bil pregled izvedbe porevizijskih ukrepov predhodne notranje revizije, pregled internih aktov zavoda, ki so bili sprejeti od leta 2020 dalje, pregled personalnih map zaposlenih, pregled izvajanja zdravstvenih pregledov zaposlenih ter pregled izvajanja varnosti in zdravja pri delu in požarne varnosti. Na podlagi izdanih priporočil smo preverili skladnost hranjenih dokumentov glede na aktualno zakonodajo o varstvu osebnih podatkov in zaradi zastarelosti prejšnje sklenili novo pogodbo o opravljanju nalog zdravstvenega varstva z Zdravstvenim domom Tolmin. Drugih neskladij revizija ni ugotavljala. Zaključno poročilo je bilo pripravljeno 14. 4. 2023.

Meritve delovnih mest

V začetku julija so bile opravljene obvezne meritve delovnih mest, kar za nas ureja pooblaščen izvajalec. Ugotovljene težave z odsevanjem površin na izposojevalnem pultu tolminske knjižnice smo uredili z novo površino pulta.

Varstvo osebnih podatkov

Tudi v letu 2023 smo nadaljevali sodelovanje z DataInfo kot pooblaščen osebno za varstvo osebnih podatkov. Izvedeno je bilo izobraževanje vseh zaposlenih, sodelovanje z DPO je redno potekalo.

Svet knjižnice

Svet zavoda se je v letu 2023 sestal na treh rednih sejah.

Svet ustanoviteljic

Na podlagi 41. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je bila 9. maja 2023 sklicana konstitutivna seja Svet ustanoviteljic javnega zavoda Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin. Na sejo je bila vabljen direktorica knjižnice, ki je županom, članom sveta, predstavila poročilo o delu knjižnice za leto 2022 in Načrt dela knjižnice za leto 2023, h kateremu so tudi podali soglasje.

Branju prijazna občina

V letu 2023 je ob podpori knjižnice naziv Branju prijazna občina prejela Občina Bovec. Leto prej je ta naziv že prejela Občina Kobarid. Naziv je veljaven tri leta, po tem obdobju je potrebno ponovno izkazati ustrežanje kriterijem.

4.10 ODPRTOST

Načrtovano za 2023: 5.733 ur

Doseženo v 2023: 5.674 ur

Realizirano v 2022: 5.692 ur

V letu 2023 so bile enote knjižnice za uporabnike odprte 5.674 ur, kar je 18 ur manj kot v letu 2022 in zaradi daljše zaprtosti ob inventuri in opremljanju gradiva v Knjižnici Tolmin ter odpadlega terena Potujoče knjižnice zaradi okvar starega vozila in priprave novega 59 ur manj od načrtovanega (povprečno Tolmin 53 ur, Kobarid 28 ur, Bovec 28 ur tedensko, Potujoča knjižnica 50 ur mesečno). Poletni urnik knjižnic Kobarid in Bovec smo nekoliko prilagodili in podaljšali. Vse enote knjižnice so bile skladno s 15. členom ZOPNN-F 14. 8. 2023 zaprte.

Knjižnica Tolmin

je bila za obiskovalce odprta od ponedeljka do srede in ob petkih od 9.00 do 19.00, ob četrtnih od 11.00 do 19.00 ter ob sobotah od 8.00 do 13.00. V juliju in avgustu je bila odprta po prilagojenem urniku, in sicer: pon., tor. in sre. 13.00 – 20.00 ter čet., in pet. 8.00 – 15.00, sobota zaprto.

Knjižnica Kobarid

je bila odprta pon. in pet. 13.00 – 19.00, sre. 11.00-17.00 ter tor. in čet. 9.00 – 14.00, v juliju in avgustu po prilagojenem urniku: pon. 13.00 – 19.00, tor. do pet. 8.00 – 14.00.

Knjižnica Bovec

je bila odprta pon. in pet. 13.00 – 19.00, sre. 11.00-17.00 ter tor. in čet. 9.00 – 14.00, v juliju in avgustu po prilagojenem urniku: pon. 13.00 – 19.00, tor. do pet. 8.00 – 14.00.

Potujoča knjižnica in Dostavna knjižnica

sta svoje bralce obiskovali po letnem razporedu.

5 NASTANEK MOREBITNIH NEDOPUSTNIH IN NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC

Pri izvajanju knjižnične dejavnosti in poslovanju niso nastale nedopustne finančne posledice. Knjižnica je delovala v skladu z zastavljenim finančnim načrtom in z ustrezno pridobljenimi soglasji financerjev.

6 OCENA ZASTAVLJENIH CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIMI LETI

Realizacija zastavljenih ciljev v letu 2023 večinoma ne odstopa bistveno od povprečja preteklih let. Visoko nad povprečjem je sicer število obiskov, kar je verjetno posledica koronskih omejitev v preteklih letih in omejitve časa podaljšanja izposojevalnega roka v letu 2023. Višje od povprečja je tudi število novovpisanih članov, kar pripisujemo aktivni promociji uporabe knjižnice med organiziranimi obiski otrok, nekoliko pod povprečjem pa je kljub aktivni

promociji in bralnim spodbudam število izposojenega gradiva. Število aktivnih članov je v povprečju enako, to je 27 %, kar nas že vrsto leto postavlja visoko nad slovensko povprečje. Visoko nad večletnim povprečjem je število odpisanega gradiva, saj smo v letu 2023 načrtno odpisovali zastarelo gradivo, da bi tako aktualizirali in posodobili obsežno zbirko, kar je tudi eden od naših strateških ciljev. Malenkost pod večletnim povprečjem je zaradi višjih cen na trgu pričakovano nakup gradiva, nekoliko pod povprečjem je tudi število uvrščenih darov v zbirko, saj sprejemamo le izvode, ki zbirko ohranjajo učinkovito in aktualno. Kljub enotedenski zaprtosti Knjižnice Tolmin (inventura in opremljanje gradiva z RFID) ter okrnjenega terenskega dela Potujoče knjižnice (okvara, ujma in priprava novega vozila) je skupna odprtost knjižnic nad povprečjem preteklih let, ko je bila knjižnica kot javna ustanova zaradi epidemioloških omejitev večkrat zaprta.

7 OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA

Proračunska in lastna sredstva je knjižnica gospodarno in učinkovito porabila za izvajanje kakovostne knjižnične dejavnosti in približevanje potrebam uporabnikov.

8 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA

Knjižnica v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ izvaja notranjo revizijo poslovanja enkrat na tri leta, v vmesnem času pa s samoocenitvenimi vprašalniki. Notranja revizija je bila izvedena aprila 2023. Iz poročila revizorke izhaja, da se notranje kontrole izvajajo. Sistem notranjih kontrol je vzpostavljen z internimi akti ter neformalno tudi v ustni obliki. Ugotovljeno je bilo, da ima vodstvo knjižnice pozitiven odnos do ureditve poslovanja s ciljem zagotavljati izvedljivo, gospodarno ter s predpisi skladno poslovanje na vseh segmentih.

9 POJASNILA NEDOSEŽENIH CILJEV

Med konkretno zastavljenimi cilji glede knjižničnega gradiva ni bil dosežen cilj glede števila izposojenih enot gradiva, kar pripisujemo enotedenski zaprtosti Knjižnice Tolmin in okrnjenemu delovanju Potujoče knjižnice zaradi večje okvare starega vozila, priprav novega vozila na terensko delo ter nerealiziranih obiskov zaradi vremenske ujme v jeseni. Enako velja za manjše število aktivnih članov, kar pa je tudi posledica vedno manjšega števila prebivalcev in starajoče se družbe. Dejansko število uporabnikov knjižnice je sicer veliko večje od števila aktivnih članov, saj si na isto člansko izkaznico gradivo pogosto izposoja več oseb. V povezavi z daljšo zaprtostjo od predvidene je tudi nekoliko manjša skupna odprtost knjižnic. Izvedbo javnomnenjske ankete smo iz organizacijskih razlogov prestavili v naslednje leto, ko pričakujemo tudi okvirne smernice, ki jih v ta namen pripravlja Združenje splošnih knjižnic. Prehod na elektronsko hrambo e-dokumentov (poslovna dokumentacija) pogojuje uskladitev notranjih klasifikacijskih pravil, ki jih v okviru ZSK pripravlja delovna skupina. Aktivnosti se bodo predvidoma nadaljevale v letu 2024.

10 OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA

Prebivalci Posočja imajo zaradi knjižnice in njene bogate knjižnične zbirke, učinkovito organizirane knjižnične mreže ter izvajanja raznolikih dogodkov, dejavnosti in storitev, kljub geografski oddaljenosti od večjih mest možnost dostopa do informacij in znanja ter kakovostnega preživljanja prostega časa, kar pomembno podpira osebni razvoj posameznika in celotnega območja.

S sodelovanjem in zagotavljanjem prostorskih možnosti izvedbe različnih aktivnosti smo pozitivno vplivali tudi na delo drugih lokalnih organizacij, npr. vrtcev in šol, društev, Ljudske univerze itd.

11 ANALIZA KADROVANJA

Zaposlitve

	Delovno mesto	Število delovnih mest
Uprava in skupne službe	direktor	1
	računovodja	1
	bibliotekar	2
	operater	3/4
Knjižnica Tolmin	bibliotekar	4
	knjižničar	1
	čistilka	1
Knjižnica Kobarid	bibliotekar	2
Knjižnica Bovec	bibliotekar	2
Potujoča knjižnica	knjižničar	1
	knjižničar voznik bibliobusa	1

V skladu s predvidenim planom v letu 2023 ni bilo zaposlitve na sistemiziranih delovnih mestih: poslovni sekretar, sistemski administrator, hišnik in manipulant. Naloge poslovnega sekretarja je še naprej opravljala računovodja. Za računalnike in mrežo je skrbel operater. Za manjša popravila in vzdrževanja smo sodelovali z zunanjim izvajalcem, manipulativna knjižničarska dela so opravljali študenti. Različna nadomeščanja odsotnosti smo zagotovili z interno prerazporeditvijo dela, študentskim delom in zunanjimi izvajalci (čiščenje). Odsotnost zaposlene zaradi koriščenja dopusta iz naslova starševskih pravic smo ustrezno nadomestili.

Izobraževanja zaposlenih

Strokovni delavci so se izobraževali za uporabo programskih orodij v sistemu COBISS ter se udeleževali ostalih strokovnih izobraževanj s ciljem opolnomočenja za kakovostno izvajanje različnih knjižničnih dejavnosti (Cilj 11. Strokovno usposobljeni in odzivni zaposleni) in poslovanje knjižnice. Vsi zaposleni so se udeležili izobraževanja o varstvu osebnih podatkov (Cilj 10). Večina zaposlenih se je udeležila usposabljanja iz prve pomoči, ki smo ga v sklopu zdravja na delovnem mestu (6. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu) pripravili v sodelovanju z enoto Rdečega križa Tolmin, ter skupne strokovne ekskurzije v Valvasorjevo knjižnico Krško. Poleg knjižnice smo si pod strokovnim vodstvom ogledali bližnji grad Rajhenburg. Zaposlenim je vedno na voljo tudi možnost udeležbe na vseh strokovnih dogodkih, ki se odvijajo v kateri koli od naših enot.

Direktorica se je izobraževala na različnih področjih poslovanja in strokovnega delovanja knjižnice, med drugim je opravila usposabljanje za delo z dokumentarnim gradivom, se udeležila letne konference o varstvu osebnih podatkov, seminarja o novostih na področju evidenc delovnega časa itd. Redno se je udeleževala skupščin ZSK, srečanj aktiva direktorjev primorskih in notranjskih knjižnic ter strokovnih srečanj v sklopu območnosti.

Zaposleni, vključno z vodstvom, so opravili 89 izobraževanj (11 več kot leto prej), od tega 28 različnih. 17 izobraževanj je bilo izvedenih preko spleta. Skupno trajanje vseh izobraževanj je 257,5 ur (91,5 manj kot leto prej). Iz različnih razlogov 13 načrtovanih izobraževanj ni bilo realiziranih.

Opravljen izobraževanja:

Avtorsko pravo v knjižnicah
Bralne čajanke na daljavo I (četrtki med 17.00 in 19.00, skupno 8 ur), Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS
Infoverzum, mednarodno strokovno posvetovanje o informacijski pismenosti in umetni inteligenci
Inkluzivnost splošnih knjižnic: Disleksija ter druge motnje branja in pisanja
Izobraževanje za pripovedovalce pravljic
Izobraževanje za vnašalce biografij na portal Obrazi slovenskih pokrajin
Izzivi delovnega časa in zakonite evidence prisotnosti
Knjižnica in starejši
Letno poročilo in druge novosti
Novosti ZVOP-2
Občni zbor DBPN
Posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije: Proaktivno delovanje knjižnice: uspehi, izkušnje in dileme v praksi
Predavanje za obnovitveno usposabljanje Demenci prijazne točke
Predstavitev aplikacije COBISS Lib in dela v njej
Predstavitev novega Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe
Predstavitev portala Citizenscience.si in razprava o Mreži občanske znanosti v Sloveniji
Prva pomoč, usposabljanje zaposlenih
RE:EU (EU projekti-dobre prakse)
SeM@FoRjev utrip: Branje & najstnik? #kr neki?
Strokovna ekskurzija zaposlenih, Krško – knjižnica
Strokovno srečanje Bralnice pod slamnikom, Ljubezem, veselje, žalost, jeza – vse to je v meni!
ŠPIK, Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva
Treniram branje. Kako, zakaj in koliko.
Uporaba aplikacije COBISS4/Katalogizacija, IZUM
Usposabljanje za delo z dokumentarnim gradivom s preizkusom
Varstvo osebnih podatkov: letna konferenca
Varstvo osebnih podatkov v Sloveniji: Spoznanja in izzivi po novem zakonu ZVOP-2
Zakonska ureditev delovnega časa in zakonite evidence

Napredovanja zaposlenih

Napredovanja v plačne razrede

V skladu z Uredbo o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede so vsi zaposleni do 15. marca 2023 prejeli letno oceno delovne uspešnosti za leto 2022, preverjanje pogojev za napredovanje v plačni razred na podlagi (3) odstavka 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem

sektorju (ZSPJS)²⁸ in določil Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede je bilo opravljeno do 30. 11. 2023. Pogoji trajanja ocenjevalnega obdobja so izpolnjevali štirje zaposleni. Pri preverjanju točk v skladu s 5. členom Uredbe je pogoj za napredovanje za 1 plačni razred izpolnila ena zaposlena. V skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22) zaposleni, ki izpolnjujejo pogoje za napredovanje v plačnem razredu, pridobijo pravico do plače v skladu z višjim plačnim razredom s 1. decembrom posameznega leta.

Napredovanja v strokovne nazive

V letu 2023 nihče od zaposlenih ni napredoval v višji strokovni naziv.

²⁸ (3) Javni uslužbenec lahko na podlagi tega zakona napreduje vsaka tri leta za en ali dva plačna razreda, če izpolnjuje predpisane pogoje. Kot napredovalno obdobje se šteje čas od zadnjega napredovanja v višji plačni razred. Za napredovalno obdobje se upošteva čas, ko je javni uslužbenec delal na delovnih mestih, za katere je predpisana enaka stopnja strokovne izobrazbe. Pristojni organ oziroma predstojnik najmanj enkrat letno preveri izpolnjevanje pogojev za napredovanje.

12 INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Načrtovano za leto 2023		Izvedeno v letu 2023	
	Načrtovana sredstva		Porabljena sredstva
KNJIŽNICA TOLMIN			
1 Vzdrževanje stavb in opreme			
Omara za dragoceno gradivo	850	Ognjevarna omara	959,23
RFID oprema	7.430	RFID nalepke in antene	14.274,00
Luči	300	2 kos	466,53
2 Računalniška in tehnična oprema			
Podpisna tablica	640	2 kos	627,82
Nakup IKT (poziv MzK)	1.113	Prenosni računalnik	1.087,99
SKUPAJ	8.790		17.415,57
Investicije			
Nakup novega bibliobusa	105.000	Občina Tolmin	105.000
KNJIŽNICA KOBARID			
1 Računalniška in tehnična oprema			
Monitor	150		195,00
Projekcijsko platno	170		128,15
DVD predvajalnik	200	Optični bralnik	87,29
Podpisna tablica	320	1 kos	312,48
2 Drugo			
Mizica/e za otroški kotichek	735	3 kos	776,00
SeniKnjig (pri otr. Igrišču)	450		512,40
Nakup IKT (poziv MzK)	2.224,15	Uvrstitev na rezervno listo	
SKUPAJ	4.249		2.011,32
KNJIŽNICA BOVEC			
1 Računalniška in tehnična oprema			
Podpisna tablica	320	1 kos	312,48
2 Pohištvena oprema			
Preureditev osrednjega prostora	2.200	Predelava omare	280,60
		Knjižni regal	1.574,82
		Zaboji za slikanice	341,60
4 Drugo			
Klimatska naprava	1.500	Hladilnik	144,90
SKUPAJ	4.020		2.654,40

Sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje so bila zagotovljena iz proračuna posamezne občine za leto 2023 in rezultata preteklih let z ustreznimi soglasji.

Nakup IKT s sredstvi Ministrstva za kulturo

Knjižnica se je tudi v letu 2023 prijavila na razpis Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa IKT opreme in v ta namen načrtovala nekaj sredstev iz naslova lastne udeležbe. Prejeli smo sredstva za sofinanciranje računalnika za Knjižnico Tolmin, Knjižnica Kobarid je bila uvrščena na rezervno listo, nakup za Potujočo knjižnico pa je bil zavrnjen zaradi že prejetih sredstev za novo vozilo v preteklem letu.

Investicijsko vzdrževanje

Skladno z zastavljenim ciljem zagotavljanja vzdrževanja in posodabljanja prostorov za izvajanje knjižnične dejavnosti (Cilj 7. Ukrep 14) in zagotovljenimi finančnimi sredstvi smo tudi v letu 2023 izvedli vzdrževalna dela in nabavo osnovnih sredstev kot izhaja iz tabele. Za vse oddelke smo nabavili podpisne tablice za prehod na elektronski arhiv vpisnic. V tolminski knjižnici smo nabavili ognjevarno omaro za dragoceno gradivo in namestili dodatno razsvetljavo, večino razpoložljivih sredstev pa smo namenili nakupu osnovne opreme za

uvodbo sistema RFID (radiofrekvenčna identifikacija). V ta namen smo pridobili tudi soglasje ustanovitelja za porabo dela sredstev preteklih let. V Knjižnici Bovec smo dokončali preureditev osrednjega dela knjižnice in druge pohištvene opreme ter premestili računalniška mesta. Nabavljen je bil manjši hladilnik, nakup klimatske naprave pa smo prestavili v naslednje leto. V Knjižnici Kobarid smo nabavili mizice za otroški oddelek ter posodobili nekaj tehnične opreme. Nabavljen je bil tudi nov SeniKnjig, ki smo ga v soglasju z Občino Kobarid in krajevno skupnostjo postavili ob otroško igrišče v Kobaridu.

Investicije v osnovna sredstva skupnega pomena

Potujoča knjižnica

V letu 2023 se je zaključila investicija nakupa novega bibliobusa. Poleg lastnih sredstev knjižnice, ki izvirajo iz rezultata preteklih let in so bila že v začetku vključena v finančno konstrukcijo, je za dokončanje investicije predvideni delež sredstev zagotovila še Občina Tolmin. Nabavljene je bilo nekaj dodatne opreme za novi bibliobus, izvedena ureditev parkirišča za bibliobus in prenova elektro omarice za zunanje polnjenje baterij bibliobusa ob službenem vhodu v Knjižnico Tolmin. Več v finančnem poročilu.

Tolmin, 20. 2. 2024

Jernej Berginc
direktorica Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin

II RAČUNOVODSKO POROČILO

Računovodsko poročilo Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin za leto 2023 je pripravljeno v skladu z Zakonom o računovodstvu, Zakonom o javnih financah, Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Pravilnikom o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava, Pravilnikom o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti, Slovenskimi računovodskimi standardi in drugimi predpisi s področja računovodstva.

Računovodsko poročilo obsega pojasnila in razkritja v zvezi z računovodskimi izkazi.

1 POJASNILA K BILANCI STANJA

– Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Program dela Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin, ki vsebuje tudi načrt nabav in gradenj oz. načrtovane investicije, je bil sprejet aprila 2023, kasnejše potrjene spremembe finančnega načrta pa na sam Program dela knjižnice niso imele večjega vpliva.

V marcu 2023 je knjižnica od AS Domžale prevzela novo vozilo bibliobus in izvedla vse aktivnosti ob otvoritvi in nadaljevanju dela potujoče knjižnice. Za plačilo zadnjega računa za izdelavo tega vozila je knjižnica od Občine Tolmin prejela proračuna sredstva leta 2023 v višini 105.000 €, porabljena pa so bila tudi lastna sredstva knjižnice predvidena že pri finančni konstrukciji ob podpisu pogodbe.

Stanje dolgoročnih sredstev in sredstev v upravljanju se ob koncu leta 2023 glede na preteklo leto ni bistveno spremenilo, saj je bil večji del investicije v novo vozilo izkazan med investicijami v teku od leta 2021. Po pridobitvi novega vozila je knjižnica odpisala in prodala staro dotrajano vozilo. Odpisana je bila tudi stara napajalna postaja bibliobusa in nekatera oprema po predlogu in ugotovitvah popisne komisije. Obračunana amortizacija leta 2023 zmanjšuje stanje sredstev v upravljanju.

Med drobni inventar štejemo tudi knjižnično gradivo, to so knjige, serijske publikacije, glasbene zgoščenke, DVD-ji, zemljevidi, ipd. Nabavljena vrednost knjižničnega gradiva v letu 2023 znaša 90.717 €. Nabava knjižničnega gradiva je bila financirana iz naslednjih virov:

- Ministrstvo za kulturo	20.934 €
- Občina Bovec	14.688 €
- Občina Kobarid	13.686 €
- Občina Tolmin	38.834 €
- Lastna sredstva 2021	2.078 €
- Sredstva preteklih let	497 €

Drobni inventar in knjižnično gradivo, katerega posamična vrednost ne presega 500 €, se ob nabavi v celoti odpiseta oz. amortizirata, zato na sedanjo vrednost sredstev v upravljanju nimata vpliva. Knjižnica je med letom odpisala knjižnično gradivo, ki so ga bralci izgubili in zanj poravnali odškodnino. V skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva je knjižnica odpisala večje število enot tega gradiva.

– Kratkoročna sredstva in kratkoročne časovne razmejitve

Stanje dobroimetja na računu pri UJP je ob koncu leta 2023 nižje kot leto prej, kar pomeni

presežek odlivov nad prilivi. Večina te razlike gre na račun porabe rezultata preteklih let za lastno soudeležbo pri plačilu nakupa novega vozila za potujočo knjižnico. Druge spremembe pojasnujemo v bilanci po denarnem toku.

Med kratkoročnimi terjatvami do uporabnikov enotnega kontnega načrta ima knjižnica odprte terjatve do občin ustanoviteljic: Občine Kobarid in Občine Bovec za decembrsko dotacijo, do EZR Občine Tolmin pa izkazuje knjižnica terjatev za obresti na vpogled. Drugih kratkoročnih terjatev knjižnica ne izkazuje, saj so bile poravnane v roku do konca leta.

Stanje aktivnih časovnih razmejitev predstavljajo delna plačila naročnin na revije, ki izidejo v letu 2024.

– Zaloge

Med zalogami knjižnica vodi vrednost proizvodov, to je brošure Gabrijela Mrak tolminska operna pevka, ki jo je v letu 1999 izdala knjižnica. Med zalogami materiala je izkazana zaloga RFID nalepk za opremo knjižničnega gradiva, med zalogami blaga pa je knjiženo stanje vrečk z logotipom po nabavni vrednosti. Bombažne vrečke, ki smo jih nabavili v letu 2022, so namenjene promociji na različnih akcijah in projektih knjižnice ter prodaji uporabnikom na izposoji.

– Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Med kratkoročnimi obveznostmi do zaposlenih ob koncu leta 2023 knjižnica izkazuje obračunano plačo z nadomestili in povračili za mesec december in redno delovno uspešnost drugega polletja vključno z dajatvami. Med temi obveznostmi je tudi obračunana odpravnina ob upokojitvi, izplačana v januarju 2024. Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev izkazujejo odprte obveznosti na dan 31. 12. 2023, ki imajo rok zapadlosti v 2024. Kratkoročne obveznosti do uporabnikov proračuna predstavljajo obveznosti, ki izhajajo iz e-računov proračunskih uporabnikov in so potrjene z IOP obrazci.

Pasivne časovne razmejitve sestavljajo sredstva za izdajo knjige o zgodovini knjižničarstva in ostanek sredstev namenjen potrebam nove potujoče knjižnice ter donacijo za domoznansko dejavnost, ki smo jo prejeli v decembru 2023.

Stanje teh sredstev se je glede na preteklo leto zmanjšalo. S soglasjem Občine Tolmin smo del teh sredstev namenili nakupu RFID nalepk. Iz sredstev PČR je bil pokrit tudi predviden primanjkljaj pri stroških otvoritve in delovanja nove potujoče knjižnice.

– Viri sredstev

V skupini kontov 92 – Dolgoročne pasivne časovne razmejitve predstavljajo prejete donacije za vgradnjo dvigala in za nakup opredmetenih osnovnih sredstev ter vrednost umetnin, ki so bile knjižnici podarjene v trajno last. Vrednost donacij se je zmanjšala za sorazmerni del obračunane amortizacije dvigala v 2023. V skupini 98 knjižnica izkazuje sredstva prejeta v upravljanje od vseh treh občin ustanoviteljic, sredstva ministrstva za sofinanciranje investicij, druge lastne prihodke (od prodaje starega vozila, odškodnina za računalniško opremo, ostanek sredstev od prodaje na bukvarni) in presežek prihodkov nad odhodki.

Stanje konta 980 – Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje ob koncu leta 2023 znaša 811.444 € in je višje kot v predhodnem letu. Največji vpliv na povečanje teh sredstev predstavljajo prejeta sredstva iz proračuna Občine Tolmin za nakup bibliobusa.

Zaradi lastne soudeležbe pri nakupu tega vozila, opreme in gradiva je stanje konta 985 nižje od predhodnega leta. Zmanjšanje je nastalo tudi zaradi pokritja razlike pri nakupu RFID nalepk, povečalo pa se je za ustvarjeni presežek prihodkov nad odhodki leta 2023.

2 POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV

- Analiza prihodkov

Celotni prihodki poslovanja knjižnice so v letu 2023 glede na prihodke v predhodnem letu višji za dobrih 11 % oz. 73.844 €. Prihodki prejeti iz javnih financ so se glede na predhodno leto povečali zaradi sprememb na področju plač, ki so nastale že v letu 2022 in jih je knjižnica blažila z ostankom iz preteklih let. S sredstvi Ministrstva za kulturo je knjižnica za nakup licenc za e-gradivo v 2023 namenila manj sredstev kot v predhodnem letu.

Lastni prihodki knjižnice, to so prihodki iz plačil naših uporabnikov na izposoji, so se glede na leto prej povečali, ker je knjižnica v preteklih letih poslovala z omejitvami razglašene epidemije. Drugi prihodki knjižnice (tisk nalepk, bibl. zapisi, odškodnine, uporabnine) pa so nižji glede na predhodno letilno leto.

Struktura prihodkov knjižnice je v primerjavi s predhodnim letom naslednja:

<i>Opis – vrsta prihodka v EUR</i>	<i>leto 2022</i>	<i>leto 2023</i>	<i>indeks</i>
- Prihodki od članarin	21.779	21.210	
- Ostali prihodki na izposoji	18.269	24.704	
- Drugi prihodki (zapisi, odškodnine, uporaba gal.)	5.034	1.699	
<i>Nejavni prihodki iz izvajanja javne službe</i>	<i>45.082</i>	<i>47.613</i>	<i>1,056</i>
- Prihodki za stroške dela	497.351	552.754	
- Prihodki za materialne stroške	62.154	74.215	
- Prihodki za delovanje potujoče knjižnice	22.962	33.416	
- Prihodki za vzdrževanje	5.600	4.066	
- Prihodki za prireditve in projekte	10.587	12.154	
- Drugi prihodki – Ministrstvo za e-knjige	7.566	4.334	
- Drugi prihodki (za nadomestila, obresti na vpogled)	6.009	2.604	
<i>Prihodki iz javnih financ</i>	<i>612.229</i>	<i>683.543</i>	<i>1,116</i>

- Analiza odhodkov

Celotni odhodki knjižnice leta 2023 so glede na predhodno leto višji za 10,2 % oz. za 67.285 €. Na povečanje celotnih stroškov so vplivale rasti cen materialov in storitev, dodatne storitve ob zaključku investicije izdelave vozila, v največji meri pa spremembe na področju plač (višja uvrstitev v PR, višja minimalna plača in regres, prehrana in prevoz, jubilejne nagrade in odpravnina ob upokojitvi). Glede na predhodno leto so se stroški dela v 2023 povečali tudi zaradi manjšega obsega bolniških odsotnosti, največ tistih v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje. V spodnji strukturi odhodkov izstopajo stroški porabljenega materiala, kjer izkazujemo nakup RFID nalepk za opremo gradiva in material za projekte, dejavnosti ter prireditve, ki so bile izvedene v povečanem obsegu. Povečanje izkazujemo tudi pri stroških vzdrževanja, predvsem v Knjižnici Tolmin, in sicer zaradi opravljenih storitev in pregledov pri sistemu požarne varnosti in varnosti pri delu, predelave pulta na izposoji, montaže dodatnih svetil, del pri polnilni omarici in vzdrževanja okolice stavbe. Stroški investicijskih storitev pa so nižji zaradi dokončanja obnovitvenih del v preteklih letih (beljenje v Bovcu, prenova parketa v Kobaridu, obnove ograje v Tolminu).

Pri stroških intelektualnih storitev v 2023 izstopajo opravljena notranja revizija, storitve

povezane z nabavo novega vozila in višja cena oglaševanja. Zaradi nabave novega vozila in novih zavarovalnih pogojev pri premoženjskem zavarovanju izkazuje knjižnica višje stroške zavarovanj. Stroški službenih poti pa so se v letu 2023 povečali zaradi klasičnega izvajanja izobraževanj in srečanj, pa tudi na račun potreb pred zaključkom investicije nakupa novega vozila.

Struktura odhodkov knjižnice je v primerjavi s predhodnim letom naslednja:

<i>Opis . vrsta odhodka v EUR</i>	<i>leto 2022</i>	<i>leto 2023</i>	<i>indeks</i>
- Stroški porabljenega materiala	13.301	26.890	
- Stroški energije	31.167	31.688	
- Nadomestni deli, drobní inventar	5.234	3.340	
- Časopisi, revije in strok. literatura	11.779		12.842
- Stroški pisarniškega materiala	1.601	1.656	
- Stroški storitev (poštne, telef., založn., računal.)	21.149	21.798	
- Stroški vzdrževanja stavb, opreme in vozil	15.097	19.422	
- Stroški investicijskega vzdrževanja	15.108	3.733	
- Najemnine, zakupnine	2.232	3.863	
- Intelekt. storitve (zdrav., izob., oglašev., svetov.)	10.680	14.981	
- Komunalne in prevozne storitve	4.790	4.300	
- Stroški v zvezi z delom (službene poti)	1.823	4.025	
- Stroški zavarovanj in plač. prometa	4.364	8.971	
- Storitve fizičnih oseb (študenti, honorarji, sej.)	22.950	14.352	
- Stroški reprezentance	201	446	
- Druge storitve (takse, vezava, članarine)	1.722	1.751	
- Stroški amortizacije drobnega inventarja	678	1.336	
- Stroški dela z nadomestili, dajatvami in povračili	493.675	549.085	
- Drugi stroški (prod. zaloge, izravnave, davek)	613	970	
SKUPAJ VSI ODHODKI	658.164	725.449	1,102

- Amortizacija

Amortizacijo smo obračunavali po predpisanih stopnjah. Drobní inventar s posamično vrednostjo pod 500 € smo odpisali v celoti ob nabavi. Stroške amortizacije smo zmanjšali v breme virov sredstev. Amortizacija oz. odpis drobnega inventarja, ki ni bil predviden in planiran iz sredstev proračunov, pokrivamo iz tekočih prihodkov leta. Ti stroški so v letu 2023 višji kot v predhodnem letu. Med drobní inventar spada tudi knjižnično gradivo, amortizacijo gradiva knjižimo v breme virov sredstev.

- Poslovni izid

Poslovni izid oz. presežek prihodkov nad odhodki leta 2023 znaša 5.706,08 €, po prenosu presežka prihodkov iz prejšnjih let za pokritje tekočih odhodkov v višini 1,900,00 € pa znaša 7.606,08 €. Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan v višini 99,31 €.

3 POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Knjižnica v izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka v letu 2023 izkazuje višje skupne odhodke in višje skupne prihodke, presežek odhodkov nad prihodki znaša 19.117 €. Na negativno razliko denarnega toka vpliva predvsem investicijski odhodek, to je nakup bibliobusa, ki ga je knjižnica sofinancirala iz rezultata predhodnih let.

Med prihodki iz državnega proračuna za tekočo porabo v letu 2023 knjižnica ne izkazuje več nadomestil zaradi izolacije v primeru okužb z virusom SARS Cov-2.

Višja sredstva občinskih proračunov za tekočo porabo so bila zagotovljena predvsem zaradi dviga stroškov zaposlenih. Med investicijskimi prihodki iz občinskih proračunov je v letu izstopalo nakazilo iz proračuna Občine Tolmin za nakup novega vozila potujoče knjižnice. Lastni prihodki iz izvajanja javne službe so v 2023 nekoliko višji glede na predhodno leto, višji kapitalski prihodki pa izvirajo iz prodaje starega vozila, iz prodaje odpisanega gradiva na bukvarnah in iz odškodnine pokvarjenega računalnika.

Po denarnem toku so stroški za plače in druge izdatke zaposlenim v letu 2023 višji glede na leto 2022, kar je posledica ukrepov oz. sprememb na področju plač, rasti cen (prehrana in prevoz) ter manjših bolniških odsotnosti, predvsem refundiranih nadomestil. V letu 2023 so bile izplačane še odpravnina ob upokojitvi, solidarnostna pomoč in jubilejne nagrade.

Višji tekoči odhodki po denarnem toku so v letu 2023 glede na predhodno leto nastali zaradi nakupa RFID nalepk za opremo gradiva, višjih stroškov rednega vzdrževanja in energije. Investicijskih odhodki oz. odlivi izkazujejo plačilo zadnjega oz. končnega računa za nakup vozila potujoče knjižnice in plačilo ureditve novega parkirišča zanj. V letu 2023 je bilo glede na leto prej za nakup opreme in za investicijsko vzdrževanje namenjenih manj sredstev, povečanje pa izkazujemo pri nakupu knjižničnega gradiva v fizični obliki.

4 POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Akt o ustanovitvi Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin v 12. členu določa, da zavod lahko opravlja tudi gospodarsko dejavnost, če je ta oziroma njen prihodek namenjen opravljanju knjižnične dejavnosti kot javne službe. V letu 2023 knjižnica ne izkazuje prihodkov iz oddaje galerije v uporabo, prihodki bibliografskih zapisov in tisk nalepk za gradivo pa so del javne službe knjižnice.

5 POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Knjižnica v izkazu računa financiranja v letu 2023 izkazuje le znesek zmanjšanja sredstev na računu.

6 POJASNILA K UGOTOVLJENEMU POSLOVNEMU IZIDU – PRESEŽKU PRIHODKOV NAD ODHODKI ZA LETO 2023

Po načelu nastanka dogodka knjižnica v letu 2023 izkazuje 731.155,51 € vseh prihodkov in 725.449,43 € celotnih odhodkov, kar pomeni 5.706,08 € presežka prihodkov nad odhodki.

Skladno s finančnim načrtom in s soglasjem Občine Tolmin je knjižnica iz rezultata preteklih let pokrila del stroškov za nakup RFID nalepk za gradivo Knjižnice Tolmin v višini 1.900,00€. Knjižnica kot javni zavod izpolnjuje pogoje za uveljavljanje oprostitve plačila davka po 9. členu ZDDPO-2, zato smo v davčnem obračunu najprej izvzeli prihodke od nepridobitne dejavnosti in v skladu s 27. členom tega zakona izvzeli tudi sorazmerni del odhodkov. Zaradi uveljavljanja neporabljenega dela investicijske olajšave je osnova za obračun davka zmanjšana, obračunan davek od dohodkov pravnih oseb za leto 2023 znaša 99,31 €.

Skladno z aktom o ustanovitvi o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki odločajo ustanoviteljice.

7 POROČILO O PORABI SREDSTEV AMORTIZACIJE

V letu 2023 občine soustanoviteljice niso namenile sredstev za pokrivanje amortizacije. Stroške amortizacije nabavljenega drobnega inventarja manjše vrednosti je knjižnica pokrila iz lastnih tekočih prihodkov.

8 POROČILO O PORABI SREDSTEV ZA INVESTICIJE V LETU 2023

Knjižnica je v letu 2023 prejela investicijska sredstva porabila za naslednje namene:

- Potujoča knjižnica: nakup novega sodobnega vozila z vgrajeno opremo in drugo računalniško opremo;
- V Knjižnici Tolmin: prenosni računalnik, ognjevarna omara, dve podpisni tablici in dve anteni za potrebe RFID sistema;
- V Knjižnici Kobarid: maketa seniKnjig, podpisna tablica, monitor, manjši skener, projekcijsko platno in tri mizice;
- V Knjižnici Bovec: stojalo za gradivo, dva zaboja za slikanice in predelava omare za ureditev osrednjega dela knjižnice, podpisna tablica in mini hladilnik.

Razliko med prejetimi investicijskimi sredstvi in nabavno vrednostjo opreme za Tolmin in Bovec je knjižnica skladno s finančnim načrtom pokrila iz rezultata preteklih let.

Med investicijske odhodke kot drobni inventar štejemo tudi nabavo knjižničnega gradiva, ki je bil financiran iz proračunov občin, državnega proračuna in lastnih virov.

8a PODATKI O INVESTICIJSKIH VLAGANJIH MINISTRSTVA ZA KULTURO

Na neposrednem pozivu k predložitvi predlogov za sofinanciranje nakupa IKT opreme v 2023 je knjižnica uspela pridobiti sredstva v višini 710 € za nakup prenosnega računalnika za Knjižnico Tolmin.

Ministrstvo za kulturo je kot sofinancer že v letu 2021 nakazalo pogodbeno sredstva pri investiciji v novo vozilo potujoče knjižnice, ki ga je knjižnica prevzela in pričela uporabljati marca 2023.

Nakup knjižničnega gradiva, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo RS pa je potekal v skladu s pogodbo.

9 POROČILO O POPISU TER POROČILO O USKLAJEVANJU PO 37. ČLENU ZAKONA O RAČUNOVODSTVU

Popisna komisija je na dan 31.12.2023 popisala vsa sredstva knjižnice, opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva, zaloge, terjatve in obveznosti. Pri popisu neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev z uporabo čitalnika ni ugotovila primanjkljajev, ampak le spremembe nahajališč. Predlagala je odpis nekaterih neuporabnih ali zastarelih pa tudi okvarjenih OS, ki so v celoti amortizirana in odpis nekaterega drobnega inventarja.

Popisala je tudi knjižnično gradivo v enotah Kobarid, Bovec in Potujoča knjižnica, in sicer vsak tisoči izvod s končnico inv. številke 32, pri čemer je ugotovila, da 1 izvod ni bil najden.

Konec novembra in v začetku decembra 2023 smo knjižnično gradivo v Knjižnici Tolmin opremili z RFID nalepkami in hkrati opravili inventuro tega gradiva z izjemo serijskih publikacij. Rezultati inventure bodo znani po končanem postopku ugotavljanja morebitnih napak in odstopanj pri odčitavanju. Posebej so bile popisane so bile serijske publikacije, ki se hranijo v skladišču tolminske knjižnice.

Med letom 2023 smo v skladu z Navodili za izločanje in odpis gradiva (NUK) izločili in odpisali duplikate, zastarelo, neaktualno in neuporabno gradivo, pa tudi gradivo, ki je bilo preveč poškodovano za izposajo. Skupno je bilo odpisanih 5643 enot. Odpisanih je bilo tudi 34 enot gradiva, ki so ga bralci izgubili ter zanj poravnali odškodnino.

Popisna komisija je popisala tudi predmete ter knjige in kartografsko gradivo večje in trajnejše vrednosti in ni ugotovila popisnih razlik, saj jih knjižnica hrani v domoznanstvu oz. ognjevarnih omarah v malem skladišču in ni namenjeno prosti izposoji.

Pri popisu denarnih sredstev komisija ni ugotovila popisnih razlik, saj se izkazana sredstva na zadnjem izpisku iz TRR in na zadnjih blagajniških dnevnikih ujemajo s knjigovodskimi podatki.

Pri popisu obveznosti inventurna komisija ni ugotovila popisnih razlik, vse odprte obveznosti še niso zapadle ali pa izhajajo iz obračunskih listin na dan 31. 12. 2023.

Popisane so bile tudi pasivne in aktivne časovne razmejitve, kjer ni ugotovila odstopanj.

Pri popisu terjatev komisija ni ugotovila popisnih razlik, terjatve do proračunskih uporabnikov so usklajene z IOP obrazci.

Pri popisu zalog je komisija ugotovila, da se zaloga knjig Gabrijela Mrak, tolminska operna pevka ujema s knjigovodskim stanjem in znaša 108 izvodov, zaloga RFID nalepk za gradivo znaša 19.000 kos in zaloga bombažnih torb z logotipom 297 kosov.

Svet knjižnice je obravnaval poročilo inventurne komisije in soglaša z odpisi ter določa ravnanje z odpisanimi opredmetenimi sredstvi (opremo, drobnim inventarjem in knjižničnim gradivom).

Knjižnica je z vsemi tremi občinami ustanoviteljicami (Občino Tolmin, Občino Kobarid in Občino Bovec) uskladila stanje kratkoročnih terjatev, stanje sredstev v upravljanju skupaj s presežkom prihodkov nad odhodki iz preteklih let in dobičkom iz leta 2023.

Tolmin, 27. 2. 2024

Računovodsko poročilo pripravila:

Darija Uršič, računovodkinja

ZAKLJUČEK

Celotno Letno poročilo Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin za leto 2023 (Poslovno poročilo, računovodsko poročilo z izkazi in pojasnili ter Izjavo o oceni notranjega nadzora javnih financ) je Svet knjižnice sprejel na svoji 16. redni seji 27. 2. 2024.

Tolmin, 27. 2. 2024

Jerneja Berginc, direktorica

Ime uporabnika:
KNJIŽNICA TOLMINSedež uporabnika:
Tumov drevored 6, 5220 TOLMINŠifra proračunskega uporabnika:
37451Podskupina prorač. uporabnika:
3.4.Matična številka:
5052980000**Bilanca stanja
na dan 31.12.2023**

v EUR (brez centov)

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	001	880.416	822.090
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	17.201	17.201
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	15.596	15.088
02	NEPREMIČNINE	004	944.583	945.990
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	558.914	531.051
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	3.984.446	4.069.232
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	3.491.304	3.664.194
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	012	158.846	177.438
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	621	262
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	134.092	153.568
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	0	0
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NACRTA	017	23.545	21.485
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	430	1.991
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	158	132
	C) ZALOGE	023	3.611	794
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0

Bilanca stanja na dan 31.12.2023

v EUR (brez centov)

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
31	ZALOGE MATERIALA	025	3.013	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	324	324
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	274	470
36	ZALOGE BLAGA	030	0	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ	032	1.042.873	1.000.322
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	034	76.443	75.523
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	50.400	40.533
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	11.768	13.633
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	6.558	6.032
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	47	55
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	7.670	15.270
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	044	966.430	924.799
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	84.137	85.937
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0

**Bilanca stanja
na dan 31.12.2023**

v EUR (brez centov)

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	811.444	748.161
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	70.849	90.701
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
	I. PASIVA SKUPAJ	060	1.042.873	1.000.322
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

Kraj in datum oddaje

Tolmin, 28.02.2024

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

Darija Uršič

Odgovorna oseba

Jerneja Berginc

Ime uporabnika:
KNJIŽNICA TOLMINSedež uporabnika:
Tumov drevored 6, 5220 TOLMINŠifra proračunskega uporabnika:
37451Podskupina prorač. uporabnika:
3.4.Matična številka:
5052980000**Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti
od 01.01.2023 - 31.12.2023**

v EUR (brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA	660	726.985	0
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	726.897	0
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	88	0
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	2.604	0
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	1.566	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	667	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI	670	731.155	0
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	671	174.152	0
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	93	0
460	STROŠKI MATERIALA	673	76.417	0
461	STROŠKI STORITEV	674	97.642	0
	F) STROŠKI DELA	675	549.085	0
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	409.957	0
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	66.404	0
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	72.724	0
462	G) AMORTIZACIJA	679	1.336	0
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	876	0
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	0	0
468	L) DRUGI ODHODKI	683	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	684	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti
od 01.01.2023 - 31.12.2023

v EUR (brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI	687	725.449	0
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	688	5.706	0
	P) PRESEŽEK ODHODKOV	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	99	0
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	691	5.607	0
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	1.900	0

Kraj in datum oddaje

Tolmin, 28.02.2024

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

Darija Uršič

Odgovorna oseba

Jerneja Berginc

Ime uporabnika:
KNJIŽNICA TOLMINSedež uporabnika:
Tumov drevored 6, 5220 TOLMINŠifra proračunskega uporabnika:
37451Podskupina prorač. uporabnika:
3.4.Matična številka:
5052980000**Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov
od 01.01.2023 - 31.12.2023**

v EUR (brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA	860	726.985	654.279
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	726.897	654.195
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	88	84
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	2.604	415
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	1.566	2.617
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	867	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI	870	731.155	657.311
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	871	174.152	163.266
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	93	68
460	STROŠKI MATERIALA	873	76.417	65.272
461	STROŠKI STORITEV	874	97.642	97.926
	F) STROŠKI DELA	875	549.085	493.675
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	409.957	373.994
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	66.404	61.556
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	72.724	58.125
462	G) AMORTIZACIJA	879	1.336	678
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	881	876	545
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	0	0
468	L) DRUGI ODHODKI	883	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	884	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0

Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov
od 01.01.2023 - 31.12.2023

v EUR (brez centov)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI	887	725.449	658.164
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	888	5.706	0
	P) PRESEŽEK ODHODKOV	889	0	853
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	99	0
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	891	5.607	0
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	892	0	853
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	1.900	4.481
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	16	16
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

Kraj in datum oddaje

Tolmin, 28.02.2024

Oseba, odgovorna
za sestavitev bilance

Darija Uršič

Odgovorna oseba

Jerneja Berginc

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

KNJIŽNICA TOLMIN

Tumov drevored 6, 5220 TOLMIN

Šifra: 37451

Matična številka: 5052980000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na KNJIŽNICA TOLMIN.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

- Pregled izvedbe porevizijskih ukrepov predhodne revizije
- Pregled internih aktov zavoda, ki so bili sprejeti od leta 2020 dalje
- Pregled personalnih map zaposlenih
- Zdravstveni pregledi, varnost in zdravje pri delu, požarna varnost

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:

V / Na KNJIŽNICA TOLMIN je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,

☐

b) na pretežnem delu poslovanja,

☒

c) na posameznih področjih poslovanja,

☐

d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,

☐

e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

☐

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☒
b) na pretežnem delu poslovanja,	☐
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☒
b) na pretežnem delu poslovanja,	☐
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) z lastno notranjerevizijsko službo,	☐
b) s skupno notranjerevizijsko službo,	☐
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	☒

Naziv in sedež zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:	Helena Kosmač s.p., Pot Draga Jakopiča 34 , 1231 Ljubljana - Črnuče
Navedite matično številko zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:	9336923000
Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov:	☐ DA ☒ NE
Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je:	14.04.2023

d) nisem zagotovil notranjega revidiranja. ☐

V letu 2023 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

-uskladitev vsebine personalnih map z zakonodajo
-sklenitev nove pogodbe o opravljanju nalog zdravstvenega varstva
-pridobitev izjav o nekaznovanosti

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

Jerneja Berginc

Datum podpisa predstojnika:

26.02.2024